

Pispalalainen

1 • 2013

ENTISTÄ TANAKAMPI

Tietovisat ke klo 19.07

Huutovisa la klo 15.00

Tahmelan viertotie 2

puh. 222 3353

avoinna ark. 15-24, la 12-01, su 12-23

Livemusiikkia viikonloppuisin! www.kujakolli.fi

VASTAVIRTA~KLUBI

MA – PE ★ 15 – 02

LA – SU ★ 12 – 02

TIETOKILPAILU JOKA TIISTAI

21:30

TUU SINNE NYT.

Pispalan valtatie 39 • muu ohjelma - www.vastavirta.net

Päätoimittaja

Jari Niemelä

jari.niemela2@saunalahti.fi

Toimitussihteeri

Kirsi Hietala

kirsi.hietala2@gmail.com

Toimituskunta

Jari Niemelä

Kirsi Hietala

Paula Huhtanen

Ilpo Mikkonen

Veikko Niskavaara

Asko Parkkonen

Marita Sandt

Anni Laivoranta

Tomi Niemi

Kiti Saarinen

Aksel Gümüs

Anne Rasmussen

Jyri Lehtimäki

Kansikuvat

Ilpo Mikkonen

Taitto

Anni Laivoranta

Aksel Gümüs

Painopaikka

Tampereen Offsetpalvelu Oy

Painosmäärä

4500

Julkaisija

Pispalan kumppanuus ry

Jakelu

Suur-Pispalan alue

Pispalan verkkosivut

www.pispala.fi

Pispalalainen verkossa

www.pispala.fi/pispalalainen

Ilmoitukset

Katso mediakortti lehden

nettisivuilta

Lisää Pispala-juttuja

www.mansetori.fi/pispala

Toimitus

Pispalan kirjastotalo

Tahmelankatu 14

33240 Tampere

puh. 03 223 9654

pispalalainen@gmail.com

Seuraava numero ilmestyy

joulukuussa 2013

Toimitus ottaa vastaan aineistoa,

juttuvinkkejä ja palautetta.

TAHMELAN RANTA MUUTTUU PAREMMAKSI

Kesä tulee ja uimakausi lähestyy. Ilmainen tieto on, kuten lehtemme tässä numerossa kerrotaan, että Tahmelan uimaranta on saanut Tampereen kaupungilta niin sanotun uimarantastatuksen.

Tämä tarkoittaa, että rantaa tullaan kehittämään ja siitä huolta pitämään. Toinen vaihtoehto olisi ollut "uimapaikka", mikä tarkoittaa, että siellä voidaan käydä uimassa, mutta paikan annetaan olla omassa huomassaan.

Suunnitelmissa on uusia vessat ja rakentaa uimakopit. Paljon muutakin on mietinnässä. Mutta nyt olisi tärkeätä, että saataisiin teiltä, hyvät pispalalaiset, lisää ideoita Tahmelan rannan kehittämiseksi.

Niitä voitte osoittaa Pispalalaisen toimitukselle, viemme ne eteenpäin. Hyvää kesää kaikille!

Jari Niemelä

päätoimittaja

Sisällysluettelo

6	Kasvimaat säilyvät
10	Rakennetun ympäristön inventointi
11	Tahmelan uimaranta
13	Kolumnit
14	Uittotunneli avautuu
16	Pispalan-Pyynikin yrittäjät 30v.
16	Pispalan asuntojen hintataso
17	Aurinkolämpöä
18	Pispalan uutiset
19	Uittoyhdistyksen talolla
20	Verner Lehtimäki
22	Hirvitalon kuulumisia
23	Kaupunkiviljelyn suosio kasvaa
24	Pispalan karnevaalit
25	Mika Manninen
26	Raja Records
27	HOUSEband soi
28	Kirjoittajaryhmä
29	Annikin Runofestivaali 10v.
30	Jan Jwan Kurimi
31	Taidesuunnistus kuvina
32	Pusikoiden raivaus
33	Pispalan Teatterissa
34	Kristiina Harjula
35	Reinohöntsyt MM
36	Ruohonjuuritason tapaaminen
37	Raakasuklaan tekijä
38	SMC Lähiörotat
39	Tikkutehtaan skeittiparkki
42	Liepeillä
43	Säveliä harjulta
46	Runotulivuori

Keittiömestariimme valmistama
Lounas noutopöydästä **8,50 €**
Ma-Pe klo 10.30-14.00

Rantatie 27, Tampere | Pisparannan kiinteistö.
1,5 km Särkänniemestä Lielahteen päin.

ANNIKIN RUNOFESTIVAALI

MAA JALKOJEMME ALLA

8.6.2013 TAMPEREELLA

**ANNIKIN PUUKORTTELIN
SISÄPIHALLA • LIPUT 4€**

• ANNE WALDMAN (USA) • SHURI KIDO (Japani) •
• HABIBA (Hollanti) • NIILAS HOLMBERG (Saamenmaa) •
KAI CHYDENIUS & TARU NYMAN • MARTIN ENCKELL
EIRA STENBERG • ARCHIE AHOLA • ANNI SINNEMÄKI
KAI NIEMINEN & KAI NIEMINEN • VEERA ANTSALO
HANNIBAL & BLACK MOTOR ...Lisäksi yllätyksiä!

Festivaalitalteilijana **ROSA LIKSOM**

www.annikinkatu.net/runofestivaali2013

**reino
KAUPPA**
www.reinokauppa.fi

**Reinokauppa netissä
ja Finlaysonilla!
www.reinokauppa.fi**

PS. ReinoTiwari... Se on
Pispalan Tohvelisankarien
virallinen treeni-,
sielunhoito- ja lukupaikka

**Reino Tiwari netissä
ja Satamakadulla!
www.reinokauppa.fi/tiwari**

KASVIMAILLE EI RAKENNETA – MITÄ TEHDÄ TAHMELAN LÄHTEELLE?

(TÄHÄN JUTTUUN LIITTYY AIVAN ERITYINEN LÄHDESUOJA!)

TEKSTI: MÄRTEN SJÖBLOM

Pispalan-Tahmelan kasvi-
maiden kohtalo on sinetöi-
ty: ryytimaille ei rakenneta
yhtään mitään. Tampereen
kaupungin keväällä julkai-
semien selvitysten mukaan
vesiensuojelulain mukaan
suojeltavia lähteitä alueella
on paljon, ja että kanta-
kaupungin yleiskaavassa
täydennysrakentamiseen
suunniteltu alue ei sovellu
rakentamiseen lähteiden ja
paineellisten pohjavesien
takia. Itse asiassa koko Tah-
melan ranta-alue on todet-
tu rakentamiseen sopimat-
tomaksi. Mutta mitä tehdä
Tahmelan lähteelle?

Lähdeveden kulkusuuntaa miettimässä vasemmalta
Sakari Patjas, Antti Nikkilä, Mårten Sjöblom

Mainitut selvitykset, jotka Tampe-
reen kaupunki julkaisi 21.3., ovat
*Pispalan asemakaavojen uudistamisen
I-III vaiheiden kaava-alueiden huleve-
si-, pohjavesi- ja rakennettavuusselvitys
(syksy 2012) ja Pispalan kevätlähteiden
kartoitus (kevät 2011).*

Projektiarkkitehti **Riikka Rahkonen**
on todennut, että Pispalan ryytimaan
rakentamisesta on luovuttu kaavoituk-
sessa. Myös koko ranta-alue on todettu
rakentamiseen sopimattomaksi. (Kar-
talla IV a, b, ja c merkityt alueet).

Tampereen kaupungin virkamiehet
ilmoittivat keväällä 2011 konsulteil-
la teetettävistä selvityksistä etukäteen
Pispalan yhdistyksille, mahdollistaen
sen, että paikallinen tieto saatiin sel-
vitykseen mukaan. Selvitystyöt tehtiin
pääosin virka-aikaan, jolloin moni työ-
elämässä oleva ei voinut osallistua sel-
vitykseen, vaikka tietoa olisi ollut. On-
neksi löytyi merkittäviä tietolähteitä:
Antti Nikkilä ja **Heimo Rinnetmäki**,
eläkeläiset, joilla oli merkittävää tietoa
nykyisistä ja entisistä lähteistä. Muita-
kin tietolähteitä ilmottautui.

Alkutilanteessa kaupungilla oli alu-
een lähdemerkintöjä kaksi, mutta selvi-
tysten jälkeen yli 20.

Isolähteen kunnostaminen

Edellisessä *Pispalalaisen* numerossa
luimme **Laura Teleniuksen** tekemästä
Tahmelan lähteen tutkimuksesta ja sen
tuloksista sekä ajatuksia veden puh-
distamisesta. Juttu oli enteellinen. Sen
jälkeen on lähteestä virrannut Pyhä-
järveen paljon vettä: arviolta 113 mil-
joonaa litraa. Arvatenkin muista Tah-
melan rannan lähteiden ja paineellisen
pohjaveden purkupaikoista nousee toi-
nen mokoma. Kuitenkin on tapahtunut
paljon muutakin.

Helmikuussa 2013 valtuutettu **Jari
Niemelä** teki valtuustoaloitteen läh-
teen puhdistamiseksi vähintäänkin es-
teettisesti hienommaksi kuin se nyt on.

Lähteistä suurin eli Lorisevanpuis-
ton lähde on alennustilassa. Laura
Teleniuksen ajatus Tahmelan lähteen
puhdistamisesta kemiallisin keinoin on
mielenkiintoinen ja kokeilemisen ar-
voinen. Mainittu valtuustoaloite ehdot-
taa kaupungin käynnistävän hankkeen
aluksi yhden vuoden tarkastelujaksolla.
Ajatuksena on käyttää samaa menetel-
mää kuin juomaveden ja järvien puh-
distamisessa.

Telenius toteaa huhtikuussa 2013, et-
tä lisäselvityksiä vaativia kysymyksiä on

vielä paljon, muun muassa nykyisen sa-
mean veden tulopaikka ja kemikaalien
sekoittuvuus niinkin suuressa altaassa
kuin lähde on, sekä suuren virtauksen
aiheuttama käsitellyn veden nopea va-
luma.

Saman kysymyksen asettaa **Sakari
Patjas**, joka pitkään on aktiivisesti toi-
minut lähteen pelastamiseksi.

Sakari Patjas on selvittänyt että aika-
naan katurakentamisen sadevesiviemä-
röinnin yhteydessä voimakkain tuore-
vesitulo ohjautui muualle ja kaivinko-
neilla tehty pohjan puhdistusyritys tu-
hosi loput. Mihin hyvä vesi menee nyt?
Voidaanko se ohjata takaisin tai ottaa
talteen sieltä, missä se nyt valuu, Saka-
ria mietityttää.

Tahmelan Viertotien ja Isolähteen-
kadun risteyksessä on kolme mielen-
kiintoista kaivonkantta. Yhden alla
on kirkasta, puhtaannäköistä vettä.
Sen pinta lieenee ylempänä kuin läh-
teen pinta. Voisiko yhden ojan tai
putken asentaminen kyseisestä pai-
kasta lähteen suuntaan muuttaa pai-
neasetelmaa niin, että kirkas vesi yl-
häältä torjuisi sakean veden alhaalta?
Sakari kertoo, että aikaisemmin valuma
oli suuruusluokkaa 25 litraa/sekun-
ti perustuen Voionmaan kirjatiotoon

1920-luvulta. Lauran tiedossa se on nyt 7,5 l/sek., jolloin lähteen vesimäärä vaihtuu puolessatoista vuorokaudessa. Tietolähteenä hänellä on *Tahmelan*

vedestä saatiin otettua vasta 26.3., jolloin kadunvarsilla oli jo sulavesiä. Kaksi päivää myöhemmin (28.3.) vesi oli putkessakin sakeaa ruskeaa sulavet-

tykäytössä siinä ei ollut lintuja. Nyt niitä suorastaan houkutellaan sinne kiistanalaisin toimenpitein säännöllisellä leipäruokinnalla.

Ja vielä: onko mitattavissa, miten paljon sedimenttiä nykyisellään purkautuu lähteen kautta eli miten suuri aukko harjuun syntyy lähteeseen purkautuen?

Ajatus kemiallisesta puhdistamisesta saattaisi toimia myös niin, että pohjaan laskeutuva sakka muodostaa kerroksen, joka pysäyttää maa-aineksen valumisen veden mukana lähteeseen. Voiko tuohon vaikuttaa vaikkapa hienojakaisen hiekan laittamisella lähteen pohjaan? Tämähän oli vanha käytännön toimenpide huonon kaivon parantamiseksi.

Aikanaan lähde puhdistettiin kerran vuodessa siten, että avattiin pato ja laskeuttiin veden pintaa niin, että lähteen reunat paljastuivat, jolloin ruuhella voitiin kulkea reunoja pitkin ja varovasti haravalla puhdistaa reunat. Pekka Wilén muistelee, että tuolloin näki reunasta myös minkälaista vettä eri kohteista lähteeseen tuli. Olisiko tämä mahdollista nytkin?

Lähteiden osalta lähdesuoja on koskematon, lähteet nimittäin nauttivat vesilain mukaisesta kiistämättömästä suojasta. Tietolähteillemme takaamme kyllä lähdesuojan aivan yhtä koskemattomasti. Joten kertokaa lukijat, mitä tiedätte aiheesta!

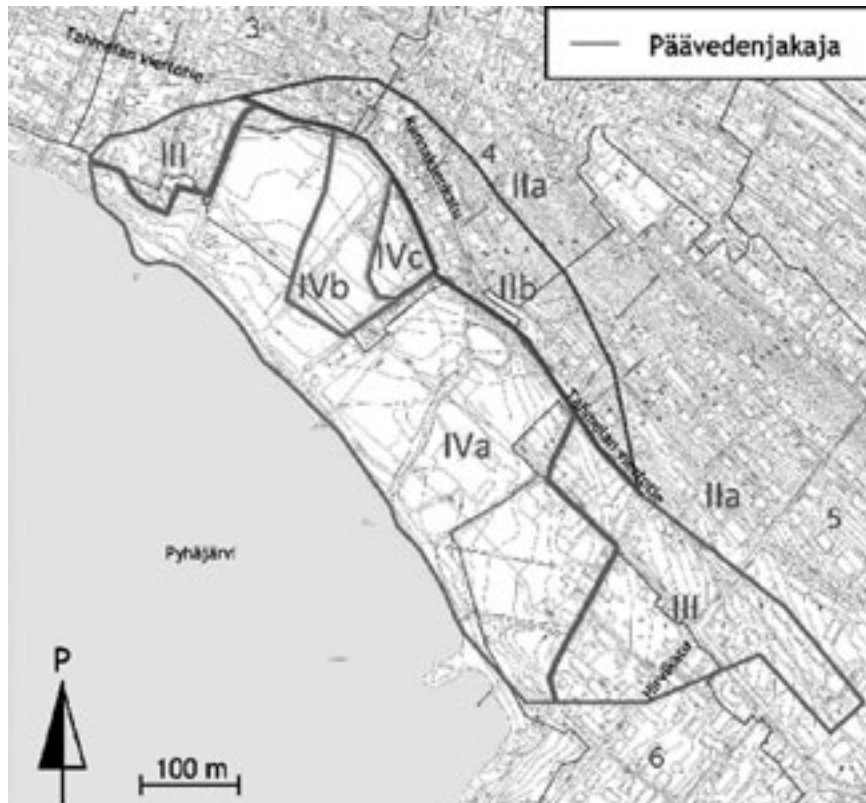
Lähdemerkinnöistä tarkemmin kaupungin nettisivuilla:

www.tampere.fi/kaavatjakiinteistot/kaavoitus/asetuskaavoitus/pispala.html

www.tampere.fi/tampereinfo/viestinta/tiedotteet/2013

Yhdistysten kannanottoja kasvi-
maista ja lähteestä:

www.pispala.fi/kaavoitus

lähteen ympäristön maankäyttö (Jari Heiskanen, Pirkanmaan maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikkö 2006). Tämä vastaa **Pekka Wilénin** muistikuvia lähteen täyttymisestä noin vuorokaudessa siivoustyhjennyksen jälkeen.

Pulppuaako kirkas vesi putkesta Pyhäjärveen?

Vuonna 1951 rakennettua Tahmelan rannan suurta päästöputkea Saunasaaren suuntaan on tarkkailtu 16.3. 2013, jolloin putken rikkoutuneesta kohdasta nousi paineellisenä kirkasta vettä +3 C-asteisena, oikein vesipilareina. Tutkittavat näytteet

tä. Myöhästettiin siis näytteenotossa tänä vuonna. Olisikohan kirkas vesi ollut sitä, joka nyt menee lähteestä ohi? Paikalla kävivät Antti Nikkilä, joka ikänsä (noin 70 v.) on asunut alueella ja Pekka Wilén (noin 75 v.), jonka isä oli töissä vesiosuuskunnassa ja joka itse on pari kertaa mullahtanut lähteeseen, mutta useamman kerran ollut mukana puhdistamassa sitä varovaisesti 1940–50 luvuilla...

Lintujen vaikutus veden laatuun

Yksi kysymys on linnuston nykyinen vaikutus uimarantaan valuvan veden laatuun. Aikanaan lähteen ollessa hyö-

Arvotaiteen myynti, osto,
vaihto ja ilmainen arviointi

p. 0400 731 262
www.artpispala.fi

Pispalan valtatie 13 A 1 (Pispalan taidetalo), 33250 Tampere

PISPALAN

PUTKI POJAT

Pispalan valtatie 120 B 11
Postiosoite:
PL 30 33251 Tampere

Puh. 010 440 6000
pispalan@putkipojat.fi

www.putkipojat.fi

PISPALA-TAHM ON KOTIKE

Leo Aalto
Myyntineuvottelija,
045 857 1010
leo.aalto@huom.fi

Pauli Hiekkavirta
Kiinteistönvälittäjä, LKV, KiAT
045 869 4929
pauli.hiekkavirta@huom.fi

Tomi Inkinen
Myyntineuvottelija,
040 717 3022
tomi.inkinen@huom.fi

Ville Korkeela
Myyntineuvottelija, KED
0400 406 908
ville.korkeela@huom.fi

Merita Laitinen
Kiinteistönvälittäjä, LKV
040 19 29 391
merita.laitinen@huom.fi

Kai Lassila
Myyntineuvottelija, KiAT
0400 861 777
kai.lassila@huom.fi

Miikka Launiainen
Myyntineuvottelija,
040 755 6934
miikka.launiainen@huom.fi

Mika Leinonen
Myyntineuvottelija,
0400 547 735
mika.leinonen@huom.fi

Timo Lepomäki
Kiinteistönvälittäjä, LKV, KiAT
040 500 9083
timo.lepomaki@huom.fi

Mikko Levo
Myyntineuvottelija,
040 965 5550
mikko.levo@huom.fi

Terttu Mattila
Kiinteistönvälittäjä, LKV
0440 244 453
terttu.mattila@huom.fi

Cristina Muhonen
Kiinteistönvälittäjä, LKV
050 918 3914
cristina.muhonen@huom.fi

ELA-PYYNIKKI ENTTÄMME

Henri Niskala

Myyntijohtaja
044 277 2284
henri.niskala@huom.fi

Emma Nummela

Kiinteistönvälittäjä, LKV
044 545 4588
emma.nummela@huom.fi

Sami Nyman

Myyntineuvottelija, KIAT
040 358 8839
sami.nyman@huom.fi

Pasi Rasku

Myyntineuvottelija,
0400 171 191
pasi.rasku@huom.fi

Samuel Riippa

Kiinteistönvälittäjä, LKV
040 192 9197
samuel.riippa@huom.fi

Mikael Riippa

Myyntijohtaja
045 866 1351
mikael.riippa@huom.fi

Maarit Ritari

Kiinteistönvälittäjä, LKV, YKV
040 589 7299
maarit.ritari@huom.fi

Risto Taskinen

Kiinteistönvälittäjä, LKV
040 550 3938
risto.taskinen@huom.fi

Anna Tornikoski

Myyntineuvottelija,
050 323 1555
anna.tornikoski@huom.fi

Jussi Uusitalo

Myyntineuvottelija
040 827 3808
jussi.uusitalo@huom.fi

Ilmari Valkama

Kiinteistönvälittäjä, LKV
0400 556 250
ilmari.valkama@huom.fi

**VALITSE
MEISTÄ
SOPIVA
ASiantuntija
MAKSUTTOMALLE
KOTIKÄYNNILLE!**

RAKENNETUN YMPÄRISTÖN INVENTOINTI VALMISTUI

Pispalan ja Tahmelan asema-kaavoituksen tueksi laadittu kolmivaiheinen rakennetun ympäristön täydennysinventointi on valmistunut. Selvitystyöstä on vastannut Pirkanmaan maakuntamuseo, ja se on toteutettu vuosina 2008, 2009 ja 2012.

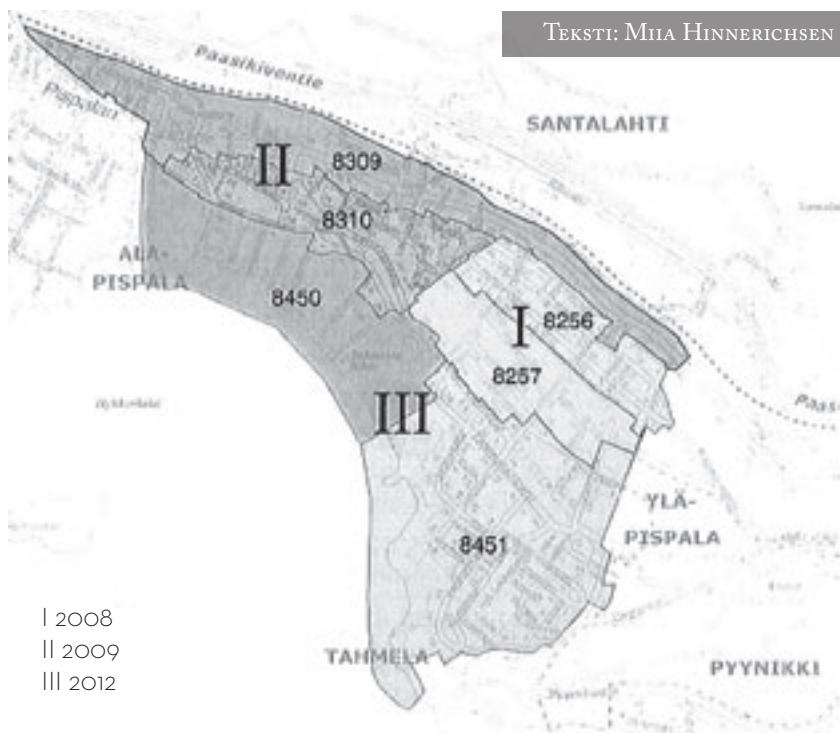
Alueen rakennusinventointi on maankäyttö- ja rakennuslain (9§) edellyttämä asemakaavan perusselvitys. Tutkimuksessa on määritelty Pispalan ja Tahmelan rakennetun ympäristön piirteet ja kulttuurihistorialliset arvot, jotta ne voidaan huomioida alueen asemakaavoituksessa.

Inventoinnissa on tutkittu kaikki ennen vuotta 1970 rakennetut asuinrakennukset pihapiireineen. Koska Tahmelassa on runsaasti modernia rakentamista, inventointi ulotettiin koskemaan siellä myös 1970-luvulla rakennettuja asuinrakennuksia pihoineen. Kaikkiaan Pispalasta ja Tahmelasta tutkittiin yli 430 pihapiiriä ja 650 rakennusta.

Uudet täydennysaineistot toimivat laajan inventointiaineiston tiivistelminä. Niihin on koottu kaava-alueittain inventoitujen alueiden, tonttien ja rakennusten kulttuurihistorialliset arvot ja uudet aiempaa yksityiskohtaisemmat kohdekohtaiset toimenpidesuosituksset. Aiempina vuosina kansioissa esillä olleet tontti- ja rakennuskohtaiset inventointitiedot ovat paikoin vanhentuneita.

Tutkimuksen kenties merkittävin tulos oli, että Pispalassa on viime vuosikymmenien muutostenkin jäljiltä yhä melko paljon kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia. Toiseksi alueen rakennuskanta on jopa hieman odotettua iäkkäämpää: erityisesti Pispalan valtatievarressa ja Tahmelassa on säilynyt 1800-luvun lopun ja aivan 1900-luvun alun rakennuksia.

Tutkimuksen kuluessa heräsi myös paljon kysymyksiä, joita olisi herkkailta lähteä tutkimaan edelleen. Yksi kysymyksistä liittyy Tahmelan huviloihin. Alueella on ollut runsaasti tampere-laisen herrasväen huviloita. Vain osa huviloiden rakennuttajista tunnetaan.

Keitä olivat muut huviloiden omistajat, ja minkä näköisiä jo kadonneet huvilat?

Toinen mielenkiintoinen kysymys selvitettäväksi olisivat 1900-luvun alun vuokralaissuhteet. Valtaosa taloista rakennettiin vuokramaalle. Vuokra maksettiin maanomistajalle joko rahana tai työnä eli taksvärkinä. Paljonko vuokraa maksettiin? Millaista työtä taksvärkinä tehtiin? Kuinka vuokranmaksu käytännössä hoidettiin?

Haastavan, antoisan ja opettavaisen tutkimustyön päättyessä haluaisin välittää kiitokseni kaikille niille sadoille pispalalaisille ja tahmelalaisille, jotka olen työn kuluessa tavannut. Kiitos mielenkiintoisista keskusteluista, ystävällisyydestä, avoimuudesta, kahvikupillisista ja mehulasillisista sekä ennen kaikkea kertomistanne kiehtovista tarinoista. Jokaisella talolla on oma tarinansa – annetaan niiden jatkua!

- Kivijalan ikkuna Ala-Pispalassa. © Miia Hinnerichsen, Pirkanmaan maakuntamuseo.

Kaksiosaisen inventoinnin loppuraporttiin ja uusiin asemakaavan liitteeksi tuleviin täydennysaineistoihin voi tutustua Pispalan kirjastolla ja internetissä

>> www.tampere.fi/vapriikki/maakuntamuseo/ajankohtaista.html

>> www.tampere.fi/kaavatjakiinteistot/kaavoitus/asemakaavoitus/pispala.html

Yksityiskohtaiset inventointitiedot on tallennettu Pirkanmaan maakuntamuseon Siiritietokantaan. Oman asuintalonsa tai omistamansa kiinteistön tontti- ja rakennuskohtaiset inventointitiedot voi halutessaan pyytää maakuntamuseolta. Laajemmin tietokantaan tallennettuihin aineistoihin on mahdollista tutustua museolla sopimuksesta. Inventointitietojen tilaukset: marjo.koskinen@tampere.fi, p. 03-565 65140

TAHMELAN RANNALLE UIMARANTA-STATUS

TEKSTI: MÄRTEN SJÖBLOM

Tahmelan uimaranta on saanut statuksensa: se on uimaranta eikä uimapaiikka. Tämä tarkoittaa, että rantaa tullaan kehittämään aktiivisesti. Vessat ja pukukopit uusitaan. Mahdollisesti alueelle tulisi myös kiinteä esiintymislava. Nyt tahdotaan lukijoiden ideoita, miten rantaa voitaisiin edelleen kehittää!

Parin vuoden takainen uimakelpoisten rantojen lajittelu ja määrittely Tampereella vaihtoehtoisesti uimarannaksi tai uimapaiikaksi tarkoitti että **uimarantoja** kehitetään eteenpäin nykyisten uimarantanormien mukaan ja **uimapaiikat** jäävät ilman valvontaa, käymälää, pukuhuoneita, ikään kuin omaehtoiseen käyttöön.

Aluksi Tahmelan rannan kannalta tilanne näytti uhkaavalta. Täkäläisten yhdistysten (Asukasyhdistys ja Moreeni) ja Varalan Urheiluopiston esitysten perusteella sekä pohjautuen kerättyyn uimarannan käyttötilastoon verrattuna Pyynikin uimarantaan Tahmelan ranta sai uimaranta- statuksen.

– Tältä pohjalta sitä kehitetään, kertoi vanhempi erikoissuunnittelija **Margjaana Tuoriniemi** Tampereen kaupungin Infran Vihersuunnittelusta Tahmelan rannassa viimeisenä iltapäivänä 28.2.2013 pienelle kuulijaryhmälle. Vaikka itse uimaranta, viereiset viheralueet ja leikkipuisto ovat kaupungin suunnittelussa eri hallinnonalojen hoidossa, niin nyt pyritään selvittämään toivomuksia laaja-alaisesti kentän ja puiston osalta Lorisevanpuistossa uimarannan lisäksi. Tähän on nyt alueen asukkailla mahdollisuus esittää toiveitaan ja mielipiteitään tulevaa suunnittelua varten, jotta tarpeet voitaisiin ottaa huomioon jo suunnittelun tässä vaiheessa.

Asianmukaiset pukukopit ja käymälät

– Aluksi uimarannan tuntu-
maan rakennetaan asianmu-
kaiset pukukopit ja käymälät
sekä valvontakoppi, toteaa
Mikko Allinniemi Tampe-
reen kaupungin tilakeskuksen

Arkkitehti- ja suunnitteluyksiköstä. Kaupungin budjettiin on varattu uimarantojen kunnostukseen ja perusparantamiseen vuotuinen määräraha. Ensimmäisenä kohteena oli Tohlopin uimaranta, ja nyt on vuorossa Tahmela. Suunnittelutyö on kesken ja lupaprosessi vie aikansa, mutta tavoite on, että työ pääsisi käyntiin tämän kesän uimakauden jälkeen, ja tilat olisivat käytettävissä 2014 uimakauden alkaessa.

Suunnittelu perustuu moduuliratkaisuihin. Valvojan koppi olisi kiinteästi rakennettu, ja pukuhuoneet olisivat siirrettäviä irtomoduleita, jotka siirrettäisiin ilkeivallan välttämiseksi muualle uimakauden jälkeen, mahdollisesti muuhun käyttöön.

Käymäläratkaisut olisivat joko vesisäiliöllä ja jätesäiliöllä varustettuja tai johtoverkostoon liitettyjä. Käymälät olisivat lukossa uimakauden jälkeen ja käytettävissä esimerkiksi yhdistysten valvonnassa muuna aikana ohjelmallisten tapahtumien yhteydessä. Valvojan koppia voisi mahdollisesti hyödyntää pienimuotoiseen kioskitoimintaan.

Suunnittelu on siis tilojen osalta edelleen kesken ja lopulliset rakennusratkaisut ovat tekemättä, mutta pukukoppi- ja wc-ratkaisuissa noudatetaan todennäköisesti samanlaisia ratkaisuja kuin Tohlopin rannassa ja Pyynikin uimarannan kesäteatterin puoleisessa reunassa oleva käymälätilassa. Allin-

niemi odottaa myös Tohlopista alkukauden kokemustietoja ennen kuin lyö lukkoon tulevat suunnitelmat. Tohlopissa me voimme myös käydä tutustumassa rakennettaviin ratkaisuihin.

Mielipiteitä ja ideoita kaivataan

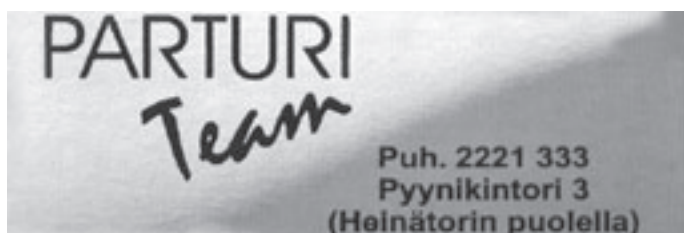
Urheilukentän ja leikkikentän perusparannustyöt tulevat todennäköisesti kaupungin talousarvioon vasta 2016, mutta tietoja toivomuksista halutaan jo tänä kesänä kokonaisuuden kartoittamiseksi.

Pispalan kirjastossa on kartta alueesta, johon voi merkata kohteita ja niihin liittyviä toiveita. Allekirjoittaneelle voi myös ilmoittaa asioita.

Toukokuun lopulla ehdotan järjestettäväksi alueella tapaamisen, jossa asioista voidaan keskustella lisää ja sopia, minkälainen toivelista Tuoriniemelle ja Allinniemelle toimitetaan. Tällainen tapaaminen uimarannalla järjestetään **maanantaina 27.5. klo 17**, kirjoita muistiin!

Tähän mennessä on ideoitu muun muassa seuraavia asioita: leikkipuistoon lukittavat luvut, pöytä ja penkki, katos, luisumäen loiventaminen, lisävalaistus, puiden istuttaminen siten että ne antavat varjoa helteisinä päivinä, urheilukentän jako kahteen osaan ja niihin lisävalaistus, joka mahdollistaa pidemmän käyttökauden sekä suojaverkko, melontatukikohta koulutusta varten, voimistelutelineet ja liikuntatelineet eri ikäisille käyttäjille, esiintymiskatos eri tilaisuuksia varten.

Ideoiden saatteeksi on hyvä saada esimerkkikuvia muualla nähdystä asiasta, mutta ideoita saa esittää missä muodossa tahansa. Tervetuloa!

Palvelemme
ma-pe 8-20

Päivystämme
la-su 9-14

reviiri
ELÄINLÄÄKÄRIASEMA

Sterilisaatioleikkaukset myös tähystämällä.
Huhtikuusta alkaen tarjolla merkittävästi
enemmän aikoja arkisin - lisää osaamista.

Tervetuloa
hyvinvoinnin reviirille!

Pispalan valtatie 91, 33270 Tampere, puh. 050 6666 777

info@reviiri.info, www.reviiri.info

Puhelut: loppupuh. 0,0831 €/min + 0,055 € min. matkapuh. 0,0831 €/min + 0,055 € min.

facebook.com/reviiri

J-P VUORELA

Kattavin suomalaisen kirjan nimi saattaisi olla **Esko Valtaojan Kaiken käsikirja**, mutta maailmalta löytyy hurjempiaakin.

Ilmeisesti lyömättömäksi jäävän ennätyksen teki kuitenkin Jean-Paul Sartre julkaistessaan vuonna 1943 teoksen *L'Être et le néant*. Oleminen ja ei mikään. Englanniksihan tuo on *Being and Nothingness*.

Maailman hauskin kirjan nimi on **Francis Davisin** esseekokoelmalla *Bebop and Nothingness*, mutta se ei oikeastaan kuulu tähän.

Vähän toista vuotta sitten kosmologi

NÄSIJÄRVI ON PYHÄ

Lawrence M. Krauss julkaisi mainion opuksen *A Universe from Nothing: Why There is Something Rather than Nothing*. Miksi on olemassa jotakin.

Itse selitys pätee edelleen, mutta niin nopea on tieteen riento, että Kraussin käsitys maailmankaikkeuden iästä on jo vanhentunut.

Planck-satelliitin kuvista on nyt päätelty universumin iäksi noin 13,81 miljardia vuotta plus miinus jonkin verran.

Vanhimmat hetket, jotka kuvista näemme, kertovat 380 000 vuoden ikäisestä maailmankaikkeudesta. Jos vähennetään 13,81 miljardista vuodesta 380 000 vuotta, saadaan 13,81 miljardia vuotta.

Nyt luulemme myös, että tavallista ainetta onkin peräti 4,9 % kaikesta. Pimeää energiaa, josta emme tiedä yhtään mitään, onkin kaikkeuden massasta vain 68,3 %. Kyllä tämä tästä valkenee.

Ainakin minä olen näiden tietojen

valossa entistä varmempi siitä, missä on universumin sisin ydin. Lähdeteos on Lauri Viidan kouluaine Pispala – maailman keskus:

"Maailman kummallisin paikka on mielestämme Pispala".

45 vuotta rakentamisensa jälkeen Pispalan uittotunnelille on keksitty käyttöä. 9. kesäkuuta järjestettävän Pirkan Pyöräilyn reittivaihtoehtoihin kuuluu Pirkan Pyhä, jota ajetaan myös tunnelissa.

Mutta asettuuko valtaistuini oikean järven puolelle?

Täkalaiseen logikkaan kuuluu, että Pyhä-reittiä juhlietaan erityisesti Näsi-järven rannalla. Toivotaan, että kevyen liikenteen reittien korjaukset valmistuvat, eikä harju romahda kenenkään päähän. Ehkä sitä väärääkin järveä uskaltaa Pyhäjärven poika käydä kat-somassa.

Jari Niemelä, päätoimittaja yhdyskuntalautakunnan jäsen

LUOPUKAA JO SANHATTANISTA!

palan kyljessä. Siksi sinne sopi piirtää tolkuton määrä rakennusmassaa.

Santalahden asemakaavan luonnoksiin raapusteltiin jopa 15-16 -kerroksisia tornitaloja ja pääasiassa 9-kerroksista rakennuskantaa. Uutta uljasta Santa-lahtea kaavoitettiin jopa 3 200 asukkaalle. On ilmiselvää, että viime kesänä esille pannut asemakaavan luonnokset ovat vuonna 2006 vahvistetun Santalahden osayleiskaavan vastaisia

Osayleiskaava on oikeusvaikutteinen ja se ohjaa alempitasoista kaava. Nyt näin ei näytä toteutuvan. Osayleiskaavassa asukkaita sommiteltiin Santalahteen noin 1800, luonnoksissa tuplasti. Samoin kerroskorkeudet olivat luonnoksissa aivan toista kuin osayleiskaavassa.

Luonnokset ovat nyt hioutumassa asemakaavaehdotukseksi, joka tuotaneen yhdyskuntalautakuntaan kesäkuussa. Ylikorkeista, 16-kerroksista tornitaloista on luovuttu, onneksi. Saamani tiedon mukaan korkeuksia on viime suunnitelmissa edelleen madallettu, mutta onko tarpeeksi?

Ylikorkea kerrostalomassa ei millään sovi matalahkon puutalo-Pispalan kylkeen. Pispala ja Santalahti ovat samaa

suurmaisemaa, joka vaatisi suunnitellulta yhteismitallisuutta ja kokonaisvaltaista näkemystä. Sama tietysti järveltä päin katsottuna.

Santalahden kaavamuutoksen perusteet ovat ymmärrettävät. Alue on ollut vuosikymmenet rappeutuneessa tilassa, eikä ole houkutelut uutta teollisuus- tai toimistorakentamista. Santalahden alennustilan kohentamista – siis rakentamista ihmisille – ei kukaan vastusta.

Kyse on vain mittakaavasta. Sen pitäisi olla sellainen, joka sovitaa maisemaan kohtuullisen korkuisen, rinteesen porrastetun kerrostaloalueen, joka ei peitä järvinäkymiä.

Syystäkin Pispalan Moreeni, Pispalan-Epilän Kiinteistöyhdistys ja Pispalan Asukasyhdistys antoivat vuosi sitten tyrmäävän yhteislausuntonsa asemakaavan luonnosvaihtoehtoista. Yhdistysten linjaus on mitä kannattavinta: kerroskorkeus rajattaisiin maksimissaan seitsemään, rinteeseen porrastaen niin, että Näsijärvi-maisema näkyy kauttaaltaan Pispalan valtatieen tasolta katsottuna. Tämänkorkeinen vaihtoehto on myös alueen osayleiskaavan linjan mukainen.

Olen vuositolkulla sekä itsekseen että julkisesti ihmetellyt Santalahden kaavoitusta, jossa on sivuutettu Pispalan rakennusperintö ja se, että Santalahti on kiinteä osa Pispalan pohjoisrinteen asutushistoriaa, vanhaa Pispalan Rantakylää. Kaavoitusta on tehty vuosikausia ajatuksella kahdesta erillisestä alueesta – näin kaavoittaja laatii Santalahden korkeiden kerrostalojen kaavaa, joka lyö korville Pispalan rakennustapaa, miljöötä ja perinnettä.

Santalahti kuului museoviraston laatimaan luetteloon valtakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä aina vuoteen 2009, jolloin alue tiputettiin papereista pois. Santalahti ei ollutkaan enää arvokas alue, eikä oikeastaan yhtään mitään arvokkaan Pis-

UITTOTUNNELI VENEILLE

– MYÖS KEVYT LIIKENNE PÄÄSEE PUTKEEN!

Pispalan uittotunneli avautuu lähiaikoina – 45 vuotta valmistumisensa jälkeen. Tunneli varustetaan veneiden kuljetuskanavaksi, mutta se toimii myös kevyen liikenteen väylänä.

Tampereen satamamestari **Matti Joki** kertoo, että tunneliremontti maksaa noin 50 000 euroa. Itse tunnelille ei tarvitse tehdä juuri mitään, lähinnä vain valaistusta lisätään ja tunnelia siistitään sisältä. Tunnelin Pyhäjärven puoleista linjaa kohennetaan, rataiskot peitetään sepelillä ja Hyhkynlahden rantaan tulee uusi laituri ja maalle kuljetustraktorin kääntöpaikka. Myös Näsijärven puoleisessa päässä tehdään tarpeellisia remontteja. Pölkylänniemeen avataan samassa yhteydessä uimapaikka.

– Tunnelia ei voida pitää koko ajan auki, koska kyseessä on patorakennelma. Näsijärven puoleiseen päähän tulee kioski, ja tunneli pidetään auki kioskin aukioloaikoina. Tunneli palvelee siis veneilijöitä, mutta myös kävelijöitä ja

pyöräilijöitä, kertoo Joki.

– Kyselyjä veneiden siirrosta on tullut todella paljon. En tiedä vielä kenen vene saa kunnian ensimmäisenä kulkea tunnelista, jähka avajaiset pidetään.

Vuonna 1968 valmistunut uittotunneli on ollut käyttämättömänä vuosikymmenet. Tunneli valmistui hätäaputoimintana, ja rakennelman kautta oli tarkoitettu uittaa tukit nippuina Näsijärveltä Pyhäjärvelle. Kävi vain niin, että puutavarayhtiöt siirtyivät samoihin aikoihin käyttämään kuorma-autoja, joten uittot loppuivat kuin seinään. Koenippu sentään laskettiin tunnelista 1968. Sen jälkeen Tampereella pätkäiltiin pitkään, mitä ”hukkaputkelle” tulisi tehdä. Parikymmentä vuotta on puhut-

tu, että josko veneiden kuljetuskanavaksi vai ei.

– Varsinkin Hyhkyn puolella on ollut pelkoa siitä, että alueelle syntyy traktoriralli veneitä kuljetettaessa. Minusta pelko on aiheeton. Veneiden kuljetuksesta ei aiheudu ihmisten kulkemiselle vaaraa, vakuuttaa Joki. Uittotunneli avataan veneille ja ihmisille kesäkuun alussa. Työt tunnelissa ja sen lähiympäristössä ovat paraikaa meneillään. Yksi tunnelilla häärivistä työmiehistä on Kraftpoint Oy:n satamamies **Tapio Viljanen**, itsekin venemiehiä.

– Turismi voi lisääntyä, kun on mahdollisuus vaihtaa vesistöä. Ja aluehan myös siistiytyy kelpo lailla.

Pispalan uittotunneli

- valmistui 1968
- 280 metriä pitkä, 5,5 metriä korkea ja leveä
- uittotunnelityömaa aiheutti oikosulun Wivi Lönnin piirtämässä Pispalan kirkossa (rukoushuone), ja kirkko paloi korjauskelvottomaksi 1968
- nippu-uittotunnelin vieressä itäpuolella sijaitsee vanha 1930-luvulla valmistunut uittotunneli

ASEMAKAAVAMUUTOSTEN TILANNE -KAAVOITTAJAN TIEDOTE

Pispalan kaavamuutokset

Pispalan I vaiheen asemakaavamuutokset (nrot 8256 ja 8257, Ylä-Pispala) olivat nähtävillä 8.3. - 5.4.2012. Mielipiteitä saatiin yhteensä 62 kpl ja lausuntoja 11 kpl.

Kaavakartoille tehdään saadun palautteen ja selvitysten pohjalta tarkennuksia ja korjauksia. Muutokset koskevat mm. rakennusaloja, suojelumerkintöjä sekä rakentamisen tapaa. Luontoarvoja ja hulevesiä koskien tulee määräyksiä kaavaan. Rakennusoikeusperiaatteeseen ei ole tulossa muutoksia. Vastineluettelot laaditaan kaavaehdotuksen liitemateriaaliksi ja niistä selviää miten mielipiteet ja lausunnot ovat vaikuttaneet kaavaehdotukseen.

Kaavaehdotukset esitellään yhdyskuntalautakunnalle sekä osallis- ja ohjausryhmälle kevään aikana. Asemakaavaehdotus pyritään saamaan yhdyskuntalautakuntaan kesäkuussa 2013 ja ajoittamaan nähtävilläolo alkusyksyyn. Nähtävilläolosta tiedotetaan sanomalehtikuulutuksin, internetissä sekä lähetetään tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma osallisille. Nähtävilläoloaikana järjestetään yleisötilaisuus. Kaavaehdotuksista on mahdollista jättää muistutuksia.

II-vaiheen (Pispalan valtatievarsi ja Ala-Pispalan yläosat) kaavaluonnokset on tarkoitus teettää konsulttityönä. Toimeksiantoa valmistellaan syksyllä I-vaiheen ehdotuksen ratkaisujen pohjalta, työn käynnistys ajoittuu vuoden 2014 puolelle. III vaiheen (Tahmela ja Ala-Pispalan alaosat) aloituksen aikataulu riippuu II vaiheen etenemisestä.

Kaavatyöhön liittyvään aineistoon voi tutustua Pispalan kirjastolla ja kaupungin internetsivuilla:
<http://www.tampere.fi/kaavatjakiinteistot/kaavoitus/asemakaavoitus/pispala.html>

Varalan urheiluopiston kaavamuutos

Varalan urheiluopiston tonttien täydennysrakentamiseen tähtäävän kaavamuutoksen (nro 8415) osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 23.2. - 15.3.2012. Kaavaluonnos pyritään saamaan nähtävillä syksyllä 2013.

Kaavatyöhön liittyvään aineistoon voi tutustua kaupungin internetsivuilla:
<http://www.tampere.fi/cgi-bin/kaava/kaavadoc?8415>

Pispalan ja Varalan kaavojen vastuuhenkilö:

Riikka Rahkonen, projektiarkkitehti, asemakaavoitus läntinen alue, Tampereen kaupunki

Puh. 040 8012724

riikka.rahkonen@tampere.fi

Santalahden kaavamuutos

Santalahden asemakaavaluonnosten (nro 8048) nähtävilläolon aikana 31.5.-29.6.2012 ja jatkoaikana 30.6.-24.8.2012 saatiin mielipiteitä 31 kpl ja lausuntoja 11 kpl. Saadun palautteen pohjalta asemakaavaehdotuksen valmistelua jatketaan Santalahden osayleiskaavaan enemmän pohjautuvan A-vaihtoehtoon pohjalta. Niin sanotuista ylikorkeista rakennuksesta on luovuttu. Kerroslukuja ja rakentamistapaa tarkastellaan uudelleen. Kaikkia selvityksiä päivitetään etenkin melu-, hulevesi-, pilaantuneiden maiden ja liikenne-selvityksiä. Lisäselvitysten yhteydessä suunnitelmia myös muutetaan tarpeellisilta osiltaan ja kaavamerkintöjä tarkistetaan muun muassa suojelumääräysten ja rakennusoikeusmääritysten osalta. Santalahden alueesta Pispalan pohjoisrinteeseen tehdään pienoismalli, jotta Santalahden vaikutusta Pispalan harjumaisemaan voidaan päätöksentekovaiheessa paremmin arvioida. Santalahden asemakaavaehdotus pyritään saamaan yhdyskuntalautakuntaan kesäkuussa 2013.

Kaavatyöhön liittyvään aineistoon voi tutustua kaupungin internetsivuilla:
<http://www.tampere.fi/kaavatjakiinteistot/kaavoitus/asemakaavoitus/santalahti.html>

Santalahden kaavan vastuuhenkilö:

Jouko Seppänen, projektiarkkitehti, asemakaavoitus läntinen alue, Tampereen kaupunki

Puh. 0400 846275

jouko.seppanen@tampere.fi

”Moni iso yritys on lähtenyt autotallista!”

Pispala-Pyyntikin yrittäjät ry. juhlii ensi syksynä 30-vuotistaivaltaan. Yhdistyksessä on yli 320 jäsentä, joista valtaosa on pieniä yrityksiä.

– Koemme, että yhdistys on edelleen tärkeä. Meidän alueellamme on paljon pieniä yksin yrittäjiä, he tarvitsevat verkostoitumista, valottaa yhdistyksen puheenjohtaja Sakari Turpeinen.

Yhdistys kuuluu osana Pirkanmaan Yrittäjiin, jolla on runsaasti korkeatasoisia palveluja, muun muassa koulutusta, neuvontaa ja tiedotusta. Päätehtävänä on yrittäjien etujen ajaminen ja turhien yrittämisen esteiden poistaminen.

Varsinainen perustava kokous oli joulukuussa 1983 Suomalaiselle klubilla.

– Koettiin, että on helpompi ajaa yrittäjien etua pienemmissä yhdistyksissä, muistelee yksi perustajajäsenistä, vuosien 1986–87 puheenjohtaja **Kalevi Nordman**.

– Yrittäjyyden perusasiat eivät ole noista ajoista muuttuneet mihinkään, mutta yrittäminen on kuitenkin muuttunut vaikeammaksi.

– Suuntaus on, että perustetaan yrityksiä hyvin pienesti. Kasvuyrityksiä löytyy kyllä erityisesti tietotekniikan alalla. Monet isot yritykset ovat lähteneet au-

Pispala-Pyyntikin yrittäjien puheenjohtaja Sakari Turpeinen ja yhdistyksen 80-lukulainen nokkamies Kalevi Nordman ovat yhtä mieltä siitä, että vaikka yrittämisen perusidea ei ole muuttunut, toiminta on muuttunut vaikeammaksi.

totallista. Innovaatio löytää aina väylänsä, arvioi Turpeinen.

Nordman kertoo, kuinka moni tamperelainen yrittäjä on aloittanut duunarina: ison tehtaan sorvari esimerkiksi osti kellariinsa sorvin ja teki iltaisin hommia siellä. Opetteli yrittämisen, ja kun riittävästi oli punnerrettu, oli saatu asiakkaita ja kaikki oli valmiina.

– Sitten ottivat vasta lopputilin ja ryhtyivät kokopäivätoimiseksi yrittäjiksi.

Nordman antaa vinkin kaikille yrittäjille ja sellaisiksi ryhtyville: paitsi että tuote tai palvelu on tärkeä, markkinointi on kaiken aa ja oo. Siinäkin kekseliäisyys palkitaan.

– Mulla oli firma 1970-luvulla, joka rupesi tekemään liukureita. Koneet hakkas tavaraa, varastot olivat täynnä ja mihkään niitä ei mennyt. Mitä tehdä? Kaverilla oli kolme lasta ja se kertoi *Apu*-lehden kerhosta. Soitin sinne että missäs se *Apu*-kerho seuraavaksi kokoontuu. Kuulemma Hämeenlinnan Aulangolla.

– Lähetin sinne kaksi laatikkoa liukureita välittömästi. Kahden viikon päästä ilmestyneessä *Apu*-lehdessä oli neljä takasivua pelkästään siitä, kun lapset laskivat mäkeä liukureilla. *Apu*-kerhoa veti tuolloin Heikki Hietamies. Jutun jälkeen kaikki muut alkoivat soittaa että lähettäkää liukuria myyntiin.

HINNAT OVAT PISPALASSA HUIPPUTASOA

Pispala on yhä erittäin haluttua asuinaluetta. Kiinteistönvälitysketju Huom!:n myyntijohtaja Mikael Riippa Tampereelta vastasi Pispalalaisen pikakyselyyn:

Millä tapaa Pispalan asuntojen ja kiinteistöjen hintakehitys on viime vuosina kehittynyt?

– Hintakehitys Pispalassa seuraa Tampereen hinnankehitystä aika tarkasti, mutta alueen yleinen hintataso kestää paremmin esimerkiksi talouden heilahteluja muuta Tamperetta kovemman kysyntänsä vuoksi. Hinnannousu on tasaista. Myyntiajat ovat muuta Tamperetta jonkin verran nopeammat.

Miten sitä voisi kuvata hinnalla?

– Neliöhinnaltaan aivan Tampereen huipputasoa!

Kuinka Pispalassa menee taloja kaupaksi – vai onko kohteita vähän?

– Kohteita on hyvin vähän tarjolla, varsinkin omakotitaloja. Kalleimpien talojen myyntiajat ovat viime aikoina olleet hyvin pitkiä varsinkin viime vuonna. Talokauppa näyttää piristyneen tämän vuoden puolella.

Miten arvioisit meneillään olevan Pispalan kaavoituksen vaikuttavan hintakehitykseen?

– Kaavoitus tarkoittaa usein lisärakentamista ja tietyn ulkoisen ilmeen säilyttämistä ja palauttamista. Uudistalot nostavat usein koko alueen hintamielikuvaa. Syksyllä voimaan tulevat uudet rakentamissäädökset tuovat lisäkustannuksia remontteihin, joten hintakehitys tulee olemaan tämänkin puolesta ainostaan ylöspäin.

Entä Santalahden rakentuminen – miten se aikanaan vaikuttaa etenkin Pispalan pohjoisrinteen kiinteistöjen arvoihin?

– En näe mitään syytä alueen hintatason laskuun. Uskoakseni tulevat liikeneratkaisut Santalahden rakentamisen yhteydessä vähentävät liikennepainetta Pispalan valtaväylällä. Tämä rauhoittaa aluetta ja lisää kiinnostavuutta aluetta kohtaan.

Pispalaa on jokus arvioitu Tampereen yhdeksi kalleimmista ja samalla himoituimmista asuinalueista, pitääkö paikkansa?

– Ehdottomasti!

TEKSTI JA KUVA: VEIKKO NISKAVAARA

Pispalan aurinkolämpömiehet Pertti Pulkki (vas.) ja Jukka Valjakka tunnustelevat Peksan katolla tyhjiöputkikeräimiä, jotka ovat varsin lämpöiset vielä marraskuunkin vähäisellä auringonpaisteella.

Sähkön hinnan jatkuva nousu lisää Suusien energialähteiden suosiota myös Pispalassa. Yhä useamman talon seinälle on ilmestynyt ilmalämpöpumppuja ja joillekin katoille myös aurinkopaneeleja. Varsinkin etelärinne onkin mitä parhain paikka hyödyntää aurinkolämpöä.

Vuosi sitten päätti myös **Pertti "Peksa" Pulkki** parantaa talonsa ekologisuutta. Pispalanhaju 28:n katolle ilmestivät uusimman teknologian mukaiset tyhjiöputkikeräimet sekä kellariin iso lämpövaraaja aurinkolämmön varastointiin.

Lisäksi taloon asennettiin ilmastoveteen -lämpöpumppu sekä vesikiertoinen lämmitysjärjestelmä. Se mahdollistaa auringon ja lämpöpumpun tuoton käytön talon lämmitykseen. Myös lämmin käyttövesi lämpenee luonnollisesti uusilla systeemeillä.

Peksa kertoo, että kustannukset asennuksineen olivat karkeasti seuraavanlaiset:

- tyhjiöputkikeräimet (n. 10m²) n. 6.500 e
 - hybridivaraaja (1000 l) n. 4.000e
 - ilma-vesi -lämpöpumppu n. 12.000e
 - vesikiertoinen lämmitysjärjestelmä n. 6.000 e
- Vuoden kokemuksen perusteella voi kertoa, että käyttöveden lämmitysener-

gian saa kokonaan aurinkolämmöstä maaliskokuussa ja talon lämmityksenkin liikenee jonkun verran keväisin ja syksyisin. Esimerkiksi aurinkoisena maaliskuuna paneelit tuottivat 1500 kWh. Kesäaikaan aurinkolämpö tietenkin tuottaa eniten, mutta silloin tuottoa voi hyödyntää vain käyttöveden lämmitykseen. Voikin sanoa, että systeemin hyöty on sitä suurempi, mitä enemmän taloudessa on veden käyttöä, kertoo Peksa.

Hän arvioi, että nykyisillä sähkön hinnoilla aurinkolämpösystemi tienaa hintansa takaisin 10-15 vuodessa ja ilma-vesi -lämpöpumppu noin 10 vuodessa. Jos ja kun sähkön hinta nousee,

niin aikataulu nopeutuu ja jos talossa olisi jo valmiina vesikiertoinen lämmitys, niin sekin tekisi uudet systeemit kannattavammiksi.

- Vaikka hankintojen hintojen kuo- leentumisajat ovatkin pitkänlaiset, niin on hienoa, kun tietää menevänsä suihkuun tai lämmittävänsä taloa energialla, joka ei lisää hiilidioksidipäästöjä ja on siis tehnyt tekoja omalta osaltaan maapallon säilymisen puolesta. Parasta säästöä on kuitenkin käyttämätön energia, sitä ei parane unohtaa. Pelkillä tekniikoilla maailma ei pelastu, vaan meidän pitää supistaa kulutusta vastaamaan resursseja, toteaa Peksa.

Peksa on valmis kertomaan kokemuksistaan ja esittelemään laitteita tarkem- minkin kiinnostuneille, puh. 040- 557 5049

Jukka Valjakka rakensi oman, tasokeräimiin perustuvan aurinkolämpösys- teeminsä Pispankadulle jo viitisen vuotta sitten. Hän kertoi kokemuksistaan Pispalalaisen numerossa 1/2010, joka on luettavissa tässä: <http://www.pispala.fi/pispalalainen/> (nro 1/2010, sivu 6)

HUOM: Pispalan uudistuvaan asemakaavaan tulee ohjeita aurinkopaneelien ja ilmalämpöpumppujen hyvästä sijoittelusta. Ennen asennuksia kannattaa aina tarkistaa rakennusvalvonnasta voimassaolevat ohjeet ja mahdollinen luvan tarve laitteiden sijoitteluun.

Puolueetonta lisätietoa aiheesta:

http://www.motiva.fi/toimialueet/uusiutuva_energia/aurinkoenergia

PISPALAN UUTISET TUUBISSA!

Vuoden alusta Pispalan kumppanuudessa on tehty Pispalan uutisia YouTubeen Pispalan Uutisten omalle kanavalle, uutisryhmää vetää **Esko Mäkinen**.

Viikoittaisen uutislähetyksen tekeminen Pispalasta ja lähialueelta on jatkuvaa toimintaa. Lisäksi teemme dokumenttia ja draamaa. Tällä hetkellä valmistumassa on kolme lyhytelokuvaa eri tekijöiltä. Elokuvia on työstetty osin ryhmätyönä. Kuitenkin valmiista lyhäristä vastaa tekijä itse.

Kuluneen kevään uutistarjonta kanavallamme on ollut hyvin vaihtelevaa, syitä on monia ja juuri nyt ryhmän aikaa vie omien juttujen tekeminen.

Mihin suuntaan mennään?

Pispalan Uutisten tulevia toimintatapoja tuumaillaan jatkuvasti. Voi olla, että varsinainen uutistoiminta jää vain yhdeksi osaksi koko kuviota, lyhyet ja miksei pitkätkin dokumentit ja draama saattavat kaapata kanavan sisällöstä nykyistä enemmän tilaa. Nämä ovat vasta suunnitelmia ja ajatuksia. Päätöksiä tehdään, kunhan viisastutaan.

Mihin suuntaan Pispalan Uutisten pitäisi mennä sinun mielestäsi? Mikä on ollut surkeata ja mikä hienoa? Mitä haluaisit nähdä Pispalan Uutisten (tai PispalaTV:n) kanavalla?

Lähetä sähköpostia osoitteeseen pispalan.uutiset@gmail.com

Pispalan Uutiset löytyvät YouTubeesta hakuksella Pispalan Uutiset.

TEKSTI: ESKO MÄKINEN

SIIVOUSTALKKOOT PISPALASSA

Pispankadun talkoolaiset kahvituolla. Vasemmalta Jukka, Lea, Riitta, Tapio, Markku, Martti, Päivi, Nadja. Edessä Elina, Auli, Vuokko ja Jarmo

Pispalalaiset osallistuivat Tampereen kaupungin siivoustalkoosiin 4. toukokuuta kolmella porukalla, myös kuvassa näkyvällä Pispankadun "joukkueella" (kaikki eivät tosin ehtineet kuvaan).

Meitä olikin paikalla ennätysmäärä 16 ihmistä ahkeruudessa, ja kaupungin varaamat kaksi jätetästä täyttyivät hetkessä. Ylimääräiset säkit pullistelivat lehtiä ja rinteestä löytynyttä roinaa. Suurimmat yksittäiset löydökset olivat etelärinteessä portaiden vieressä

repsottaneet puutarhakalusteet. Enimmäkseen otettiin talteen lasinsiruja, pulloja, tölkkejä, pikaruokapakkauksia, karkkipapereita, ilotulitteiden jäännöksiä. Ei liene yllätys, että tupakantumpit olivat suurin yksittäinen esiintymä.

Siivousaika oli rajallinen, vain kolme tuntia. Siksi ei ahkerinkaan joukko ihmeitä ehdi, vaikka paljon tehtiinkin. Pispalan portaiden ympäristö ja portaiden aluset putsattiin Vallikadulta Rajaportin saunalle asti. Saman käsittelyn sai koulun lähellä olevien portaiden

ympäristö. Pispankadun ympäristö siivottiin aina ylös harjulle saakka ja sieltä vielä Pyynikin tienreunukset ammattikoululle asti.

Hommaa helpottaisi, jos kaupunki harjaisi hiekat myös parkkipaikoilta. Koska ne eivät ole kenenkään omia, ei niitä kukaan tunnu kiirehtivän siivoamaan. Jospa kaupungin joukot edes ehtisivät hakea kootut hiekkaläjät, etteivät ne jäisi kesäksi pölyämään?

TEKSTI JA KUVA: AULI KORHONEN

Kuulumisia Uittoyhdistyksen talolta

Uittoyhdistyksen talo ja pihamaa on kuin tehty erilaisia tapahtumia varten. Siitä saatiin jo pieni maistiainen, kun talo oli Pirkanmaan Taidesuunnistuksen kohteena 20.–21.4.

Tapahtumassa **Marja Lammentausta** hääraisi punamultatynnyrin ääressä ja **Arja Asplund** kertoi, kuinka voi tunnistaa vanhemmat maalikerrokset. **Heli Hietamäki** ja **Heini Kaalamo** näyttivät, kuinka ikkunoita voi korjata, ja **Metsälän Harri** ja **Roukkion Rea-Mari** tekivät ikkunakittiä myyntiin.

Tositöihin päästiin lauantaina iltapäivällä kun **Kirsti Merta**, **Kauko Kynäräinen** ja joukko Pispalan koulun oppilaita käynnisti puujalkatyöpajan. Tahtia touhulle antoi **Pipsa Helenius**, joka soitti haitaria. Ilmassa oli oppimisen riemua ja eipä aikaakaan, kun ensimmäiset puujalkahämmäskäiset jo kävelivät ympäri pihamaata.

Sunnuntaina oli keppihevostyöpajan vuoro, jota vetivät **Katri Väänänen**, **Kati Lehtinen** ja **Sisko Miettinen**. Pian pihamaalla oli esteratsastajia, joilla oli liehuvaharjaiset hevoset. Hevoset kävivät välillä sammuttamassa janoaan ja syömässä kuivaa heinää. Pienen rapsutuksen jälkeen hevoset ja ratsastajat olivatkin valmiita seuraavalle kierrokselle.

Kunnostus jatkuu

Uittoyhdistyksen talon kunnostus jatkuu arkkitehti Harri Metsälän johdolla. Kevään ensimmäiset rapsutustalkoot päätettiin pitää 4.5. ja tulevista talkoista ilmoitellaan talon ilmoitustaululla ja nettisivuilla. Kesällä talolta löytyy esittelijä, jolta voi kysellä myös omiin hankkeisiin liittyvistä asioista. Talo on rakennustyömaa-aluetta, joten vierailijoiden on ilmottauduttava esittelijälle, muuten alueella ei voi liikkua.

Nuorille työkokeilumahdollisuus

Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistys ry tarjoaa nuorille mahdollisuuden tutustua vanhan talon korjaukseen. Nuori voi tutustua eri ammattilaisiin ja kokeilla erilaisia työvaiheita. Vanhan talon korjaamisessa tarvitaan luovia ratkaisuja ja jonkin verran kädentaitoja.

Ikkunankorjaajat, vasemmalla Heini Kaalamo, keskellä Rea-Mari Roukkio ja oikealla Heli Hietamäki.

Kiinnostus historiaan ja eri aikakausiin on aina eduksi. Käytännössä hakeminen hoituu Nuorten verkostotyöpajan kautta.

Piipahda Pispalan pirteissä

Pispalan pirtit avautuvat taas 7.9. Viime syksynä avointen ovien päivä sai paljon kehuja, joten ovet päätettiin jälleen avata. Teemana on rakennusten uusi käyttö. Mukaan toivotaan sellaisia kohteita, joissa on kunnostettu esimerkiksi ullakko tai kellari uuteen käyttöön. Pispalassa on paljon ulkorakennuksia, joihin olisi myös hienoa päästä tutustumaan.

Suunnitelmia syksyn varalle

Nyt on käynnissä kaksi EAKR-hanketta: toimintamallin luominen ja Uittoyhdistyksen talon kunnostaminen. Molemmat projektit päättyvät vuoden vaihteessa 2013. Yhdistyksen jäsenorganisaatiot ovat sitoutuneet toimintaan, ja talo on vuokrattu 30 vuoden ajaksi, joten usko tulevaisuuteen on luja.

Talo, tai ainakin jokin osa siitä, pyritään saamaan pian sellaiseen kuntoon, että siellä voidaan järjestää toimintaa. Korjausrakentami-

sen näyttely, pieni kirjasto ja kahvila olisivat haaveena. Toivottavasti jo syksyllä voidaan järjestää tapahtumia koululaisille. Talon historia antaa valtavasti aineksia kulttuuriperintökasvatukseen. Itse tekeminen näyttää olevan tässä ympäristössä paras tapa oppia. Toivottavasti näemme pian talon ja pihamaan täynnä toimintaa.

Lisää yhdistyksestä ja hankkeesta: www.trkk.fi

Arja Asplundin värimalitt.

TEKSTI JA KUVAT IRMA RANTONEN

Vernerin pako viimeisestä linnakkeesta

– SANKARUUTTA VAI SATTUMAA?

TEKSTI: JYRI LEHTIMÄKI

Tänä keväänä tuli kuluneeksi 95 vuotta sisällissodasta ja sen erästä ratkaisusta, Tampereen valtauksesta. Isoisoisäni veli oli Verner Lehtimäki, Tampereen punaisten viimeinen komentaja, joka onnistui joukkoineen pakenemaan Pispalasta sodan loppuvaiheissa. Olen tähän kirjoitukseen tiivistänyt Vernerin vaiheita Pispalaan liittyen. Koko kirjoitus löytyy Pispalalaisen verkkosivuilta.

Pispala ei toiminut varsinaisena taistelukenttänä vuonna 1918. Pispala oli kuitenkin Tampereen puolustuksen kannalta strategisessa merkityksessään tärkeä. Sanat ”viimeinen linnoitus” kuvaavat Pispalaa parhaiten kevään 1918 tapahtumissa.

Huhtikuun alkupäivinä punaiset jouduitivat toteamaan valkoisten ylivoiman, kun he päivä päivältä menettivät asemiaan Itä-Tampereella ja joukot pakkautuivat Pispalaan. Pispalan länsipuoli piti vielä suhteellisen hyvin, koska punaisilla oli länsipuolella se etu valkoisiin nähden, että he pystyivät vaihtamaan miehiä tarpeeksi usein ja toimittamaan näille tarvikkeita. Hyökkäävillä valkoisilla oli huomattavasti mahdollisuuksia varustaa etulinjassa olleita miehiä. Osittain myös siksi, että päähyökkäys Tampereelle tuli itäpuolelta Carl Gustav Emil Mannerheimin johtamana.

Verner Lehtimäki toimi punaisten pohjoisen rintaman päällikkönä Hugo Salmelan tapaturmaisen kuoleman 28.3. 1918 jälkeen, ja Pispalan punakaartin johtajana toimi Aatto Koivunen.

Koivunen oli etevä johtaja varmasti siksi, että hän oli harvoja punakaartilaisia, jolla oli sotilaskoulutusta tsaarin armeijasta. Vernerin pätevyys johtui pitkälle itse opitusta. Amerikassa cowboyna toimessaan ratsastustaito oli kehittynyt niin hyväksi, että hänestä tuli sodan alkuhetkillä Turun ratsukompanian päällikkö.

Punaisten esikunta vetäytyi sodan loppuvaiheissa keskustasta Pispalan VPK:n talolle, jossa nykyisin sijaitsee teatteri Mukamas. Tilanne oli kaaottinen. Punaisten olivat puolustaneet Tampereä niinkin pitkään siinä toivossa, että Lempäälän tienoilla olleet punaiset joukot olisivat hyökänneet etelästä valkoisten selustaan ja sitä kautta olisi päästy perääntymään. Valkoiset onnistuivat kuitenkin estämään tämän.

Lisäksi tässä vaiheessa mielialaa latisti levinnyt tieto siitä, että saksalaisjoukot ovat tulleet vihollisen avuksi.

Pako Pispalasta, osa 1.

Aluksi punaisten pakoretkien ideana oli päästä omien joukkojen luokse Lempäälään Pyhäjärven kautta 4.–5.4.

Verner pari kuukautta ennen pakoa Pispalasta ratsunsa Arabin selässä. Kuvassa näkyvät satulalaukut olivat tuona yönä täynnä asiakirjoja ja rahoja, joita ei saanut viholliselle luovuttaa.

yönä. Valkoisilla oli kuitenkin asemat Viikinsaareissa ja Lehtisaareissa. Punaisten yrittäessä Pyhäjärven kautta joukot lähtivät Hyhkynlahden pohjukasta liikkeelle. Joukot pääsivät Saunasaaren suojissa jonkun matkaa etenemään. Paljastuminen saattoi johtua monesta tekijästä. Ehkä palava Tampere antoi liikaa valoa yöhön? Hevosten sanottiin jostain syystä hermostuneen ja ne rupeivat pitämään ääntä. Sanotaan myös, että mukana ollut tykki oli mennyt jään läpi. Tämä oli aiheuttanut sekaannuksen ja paniikin. Kun konekiväär tuli alkoi, pakojoukko pyrki takaisin rantaan. Osan pakenijoista kerrotaan pudonneen jäihin. Kuolleiden lukumäärästä

ei ole varmaa tietoa. Kerrotaan, että pakoon olisi päässyt muutama kymmenen henkeä.

Kun pakoretki epäonnistui, johtajat kokoontuivat palokunnantalolle. Kokoontumisen jälkeen päätettiin, että pakoa yritetään uudelleen heti seuraavana yönä 5.–6.4. Useissa lähteissä kerrotaan tapauksesta, jossa valkoinen lähetti olisi tullut kertomaan antautumishetkeä. Ensimmäisten sanojen jälkeen Verner olisi ampunut tämän. On sanottu, että syy kylmäveriseen tappoon oli, että Verner tiesi lähtien asian eikä halunnut valheellisten lupauksien hämmentävän sekavassa mie-

lentilassa olleiden kaartilaiden mieltä. Teko tuntuu raa`alta. Toisaalta se saattoi pelastaa niiden punaisten hengen, jotka olisivat muuten antautuneet. Osan kaartilaiden mielestä Vernerin teko oli väärin ja he olisivat olleet valmiita pidättämään hänet ja luovuttamaan valkoisille. Tällaisia juttuja toisaalta kerrottiin vankina ollessa sen vuoksi, jotta oma henki saataisiin pelastettua.

Pako Pispalasta, osa 2.

Näsijärven pakoretki alkoi, kun Pölkylänniemen taakse kokoontuttiin. Reitti kulki Reuhariniemen välistä Näsinlammelle. Tämä uskomattomalla kuu-

Kuva 1930-luvulta Rooseveltin kentältä Amerikasta. Yllään Vernerillä lentokoneinsinöörin valkoiset haalarit.

lostava reitti saataisi selittyä sillä, että valkoisten tykit Lielahdessa eivät olleet suorasuuntaustykkejä, joten punaiset halusivat mennä tarpeeksi läheltä rantaa katvealueella.

Tietojen mukaan valkoisilla oli pakko olla vartiomiehet Lentävänniemessä ja mahdollisesti jäällä. Miksi nämä eivät huomanneet sitten isoa pakojoukkoa? Todennäköisesti huomasivatkin. Pelko siitä, miten noin iso porukka vastaisi tuleen aiheutti varmasti sen, ettei pakenevaa joukkoa ”haluttu huomata”. Pakoretkikunta todennäköisesti kulki aina Ylöjärven Mutalaan saakka, josta he sitten nousivat jäältä suunnaten Viljakkalaan, kiertäen valkoiset, päätyen Vesilahdelle omiensa pariin.

Pakoretkeläisten lukumäärää on mahdoton sanoa. Luvut ovat liikkuneet 400–2000 hengessä tai on puhuttu 200–300 reestä. Sekin on epävarmaa, miten retkikunta oli ryhmittynyt. On oletettavaa, että Koivunen johti ensimmäistä joukkoa, koska tunsu seudun parhaiten. Verner oli pääjoukon johtaja, ja kolmatta ryhmää on sanottu Ali Aaltosen johtaneen. Aaltonen ja Koivunen jäivät myöhemmin vangeiksi.

Johtajien oli pakko paeta, tai noutaja tuli

Pakoon sai ottaa mukaan vain välttämättömän, henkilökohtaisen aseensa, ruokaa ja lisävaatetusta. Osa kaartilaisista pyrki kuitenkin ottamaan mukaan myös perheenjäseniä ja henkilökohtaista omaisuutta. Nämä olivat kuitenkin poikkeustapauksia. Pispalassa asuneet kaartilaiset pääosin jäivät kuitenkin koteihinsa.

Tilanteen sekavuudesta johtuen välttämättä kaikki kaartilaiset eivät edes tienneet pakoretkestä. Johtajien oli pakko yrittää pakoon. Heille antautuminen ei ollut minikäänlainen vaihtoehto. Ennen jälle menoa oli annettu tiukat ohjeet siitä, että puhuminen, kaikenlainen ääntely sekä tupakointi on ehdottomasti kiellettyä. Useissa lähteissä kerrotaan, että yöllä olisi ollut sumua. Tämä selittyisi hyvin koska päivän sanottiin olleen todella lämmin ja yön kylmä. Ehkä sumu oli se tekijä, ettei pakenijoita nähty.

Vernerin kerrotaan olleen hevosen kanssa liikkeellä. Silloisen naisystävänsä hän oli ilmeisesti lähettänyt turvaan samoin kuin nuoremman veljensä Hjalmarin. Isoveljen Konradin mukana olo pakojoukossa on ollut mahdollista.

Konrad oli ollut Tampereella lehtimiehen roolissa taistelujen aikaan. Hänen ei tiedetä osallistuneen taisteluihin vaikka, häntä myöhemmin tästä syytettiin ja hänet kotoa Turun Raunistulasta vangittiin.

Vernerin liikkeet sodan lopussa ovat paljolti piilossa. Neuvosto-Venäjälle hän onnistui kuitenkin pikkuveljensä Hjalmarin kanssa pääsemään. Oliko Verner sankari vai roisto tai tapahtui-

Verner lähdössä illalliselle.

ko kaikki suuren sattuman kautta niin kuin sodissa monesti käy, on aina lukijan päätettävissä. Myöhemmät elämänvaiheet kertovat kyllä sen, että kysymyksessä on yksi myyttisimmistä ja suurimmista seikkailijoista, mitä tässä maassa on syntynyt.

Lue koko juttu osoitteesta:
www.pispala.fi/pispalalainen/

Kuvat: Kimmo Lehtimäen Arkisto

Verner Albinus Lehtimäki

- s. 8.6. 1890 Vahto
- lähti merille noin 20-vuotiaana, asui ja työskenteli Amerikassa sekä Venäjällä eri ammateissa, palasi Suomeen syksyllä 1917
- Turun ratsukomppanian päällikkö, Tampereen itäisen rintaman päällikkö, pohjoisen rintaman päällikkö
- pakeni Neuvosto-Venäjälle, toimi Muurmannin legioonan suomalaisena komentajana (Britannian kuninkaallisten sotavoimien eversti)
- kävi Punaupseerikoulun, sai sotilaslentäjän koulutuksen
- meni Kiinan kautta 1920-luvulla Yhdysvaltoihin, toimi siellä ilmailualalla monissa tehtävissä (lentäjänä, opettajana, insinöörinä)
- palasi Neuvostoliittoon 1930-luvun alkupuolella, teloitettiin 5.4.1938 Stalinin vainoissa (kaipaamaan jäivät puoliso, sveitsiläinen laulajatar Lily Leemann ja poika Eino)

PISPALAN NYKYTAITEEN KESKUS HIRVITALON KUULUMISIA

TEKSTI: MIKKO NURMI
KUVA: ARI NURMI

HIRVITALON NÄYTTELYT

Pispalan nykytaiteen keskuksen kevätkauden näyttelyt alkoivat sähköttömän gallerian teemalla. Sähkön välttämällä pyrittiin saamaan kulttuurikenttää ja erityisesti taidetiloja pohtimaan rooliaan kuluttamiseen liittyvien normien muokkaajina sekä kehittämään uusia, radikaalisti nykyistä vähemmän luonnonvaroja kuluttavia taiteen tekemisen ja esittämisen tapoja.

Sähköttömyys ei ole pelkästään eettinen tai ekologinen kysymys, vaan myös – ja ehkä ennen kaikkea – esteettinen. Sähkövalot ja -kojeet muokkaavat voimakkaasti yleisön ja taiteilijoiden käsitystä siitä, kuinka taidetta tulisi kokea tai esittää. Ne tuntuvat kuuluvan nykytaiteen näyttelyihin niin oleellisesti, että niiden mielekkyyttä ei edes kyseenalaisteta.

Kevään näyttelyihin lukeutuivat **Inés Queridon**, **Mari Paikkarin** ja **Tuomas Koskialhon** näyttelyt sekä **Marjatta Heinosen** ja **Paul Semenovin** yhteisnäyttely.

Kevätkausi jatkuu 18. toukokuuta alkavalla **Shanie Morin** näyttelyllä. 15. kesäkuuta alkavassa näyttelyssä on esillä **Anne Savtien** ja **Katja Luodon**

taidetta.

HIRVITALON TAPAHTUMAT

Talven ja kevään mittaan Hirvitalolla on järjestetty mm. elokuvakerhoiltoja ja sähkölukupiiri. Huhtikuussa myös Muusikoiden sokkotreffit – vapaan improvisaation illat –konserttisarja aloitti vuoden 2013 konserttinsa ja Kelluvan puutarhan valmistelut laitettiin alulle. Muusikoiden sokkotreffit konserttisarjan aloitti tänä vuonna poikkeuksellisesti jo valmis yhtye. Suomalais-norjalainen vapaan improvisaation duo ¡haUtUllin! esiintyi levynjulkaisukiertueellaan Pispalan nykytaiteen keskuksella huhtikuun lopulla.

Kesäkauden ohjelmaan kuuluu mm. Kulttuurien kahvilaa, osuustoimintaleiri Coop Camp III sekä pitkäkestoinen Yhteisöpuutarha.

Kulttuurien kahvila -tapahtumien lähtökohtana on luoda kohtaamispaikkoja eri kulttuureista tuleville ja niistä kiinnostuneille ihmisille. Tapahtumissa kahvila nähdään ennen kaikkea tilana, joka tarjoaa mahdollisuuden kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen.

Coop Camp III on kolmatta kertaa järjestettävä monialainen tapahtuma-

viikonloppu, jonka tavoitteena on luoda siltää epämuodollisen yhdessä tekemisen, osuuskuntatoiminnan ja akateemisen osuustoiminnan tutkimuksen välille.

Yhteisöpuutarha on kaikille avoin puutarha, joka yhdistää taiteen ja puutarhanhoidon. Yhteisöpuutarhan tarkoitus on yhdistää eri-ikäiset ja -taustaiset ihmiset puutarhanhoidon avulla. Samalla tarjotaan työpajoja, joissa on mahdollista jakaa tietoutta ja soveltaa sitä myös omaan käyttöön. Yhteisöpuutarha yhdistää puutarhanhoitoon yhteisöllisyyden ja jakamisen ohella taiteen, esteettisyyden ja elämyksellisyyden.

Syksyllä 2013 Hirvitalolla aloittaa toimintansa Pispalan Lasten Kuvataidekoulu. Eri ikäisille lapsille annetaan kuvataiteen perusopetusta ammattitaiteilijoiden opastuksella. Opetus alkaa samaan aikaan kuin koulujen syyslukausi, elokuussa 2013, ja ryhmät kokoontuvat maanantaisin Hirvitalon tiloissa. Ilmottautumiset ja lisätietoja: miraheija@yahoo.fi

Katso lisätietoja jatkuvasti päivittyvästä näyttely- ja tapahtumakalenterista: www.hirvikatu10.net

KURPITSATALON TUKIBILEET VASTAVIRRALLA

Vuorenväki ry järjesti tukibileet Vastavirta-klubilla 3.huhtikuuta, jossa kerättiin varoja Kurpitsatalon jäätyneiden putkien korjaamiseen.

Illan aikana ohjelmaa oli sekä yläkerrassa että alakerrassa.

Ylhäällä soitti trubaduuri **Hot Mama Salonen**, joka aloitti illan leppoisissa tunnelmissa soittamalla omia bluesbiisejään. Myös hyvää kasvisruokaa oli tarjolla edulliseen hintaan.

Yhdeksän jälkeen ovet avautuivat myös alakertaan, jonne pääsi 4€ sisäänkäyntimaksulla. Ensimmäisenä lavalla esiintyi **DJ Hukka**, jonka eloisa musiikki viritteli saapuvia ihmisiä tunnelmaan. Seuraavana lavalle kipusi neljän hengen tyylivapaa orkesteri Ganglio.

– Melkoinen meininki, totesi vain

bändin kitaristi **Jussi Hakala** illan kuluksi.

Räpin riimejä

Letkeän keikan jälkeen yleisö olikin valmiina vastaanottamaan illan pääesiintyjät Taskumatin + Hämärä Suomen. Laulajan ja DJ:n lisäksi kokoonpanoon kuului myös trumpetin soittaja **Ivo Kinnunen**. Bändin elektroninen räppi upposi yleisöön ja meininki oli katossa. Bileiden viimeinen **DJ Sokeriorava** piti vielä tanssit käynnissä loppuun asti ja kommentoi lopuksi fiiliksiään:

– Oli ilo soittaa ensimmäinen dnb keikka legendaarisen VV:n lavalla, mahtava meininki!

Remontti saatiin tehtyä kerätyillä varoilla.

Kiitos kaikille osallistuneille!

TEKSTI: VEERA HAKALA
KUVA: LINDA KIVIALHO
KUVASSA: GANGLIO

KASVIMAA ON JA PYSYY

- KURPITSATALON KUULUMISIA

Rakentamista Tahmelan kasvimaille ei suositella selvityksessä, joka on tehty Pispalan asemakaavojen uudistamisen pohjaksi alueen vesiolosuhteista ja rakennettavuudesta.

Kurpitsaliike ry on ottanut Tampereen kaupungin tiedotteen helppotuneena vastaan. Liike on toiminut kasvimaiden puolesta jo vuodesta 1997 lähtien. Alue toimii kaupunkilaisten virkistysalueena. Siellä on virinnyt alueen asukkaiden yhteisöllisyyttä lisäävää toimintaa. Kurpitsaliike ry perustettiin ylläpitämään ja kehittämään palstaviljelyharrastusta ja sen harjoittamisen edellytyksiä ja vaalimaan Pispalan kulttuurimaisemaa. Pirkanmaan maakuntamuseo on luokitellut kasvimaat kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi alueeksi.

Lastenmaa

Yhdistyksen ylläpitämä Kurpitsatalo pelastettiin aikanaan purkutuomiolta. Nyt se toimii avoimena monitoimitalona, joka palvelee alueen palstaviljelijöitä ja asukkaita. Sinne voi poiketa kahville, levähtämään ja kohtaamaan ihmisiä. Se tarjoaa tiloja alueen yhdistysten ja toimijoiden käyttöön. Kurpitsaliikkeen yhteistyökumppani kulttuuriyhdistys Vuorenväki on rakentanut naapuriton-tin joutomaalle Lastenmaaksi nimetyn leikkipaikan, jossa lapset voivat leikkiä milloin vain. Siellä järjestetään myös työpajoja tiipiin rakennuksesta sirkukseen ja koko perheen tapahtumia.

TEKSTI: HANNA LEHTOMÄKI

KUVA: JOHANNA LONKA

Näytekasvimaat

Kurpitsaliike hoitaa Kurpitsatalon vieressä kolmen aarin suuruista näytekasvimaata. Näytekasvimaat ensisijaisena arvona on esitellä monimuotoista kaupunkiviljelyä, luonnonmukaista viljelytapaa ja tuholaiistorjuntaa, mesi- ja pölyttäjäkasveja ja niin perinteisiä kuin vähän tuntemattomampiakin lajikkeita. Näytemaan satoa myydään vihannestoreilla. Sen antimista pääsee nauttimaan muun muassa syksyllä pidettävissä Sadonkorjuujuhliissa.

Kaupunkiviljelyä

Kurpitsaliikkeen jäsenten toiveita yhdistyksen toimintaan ja Kurpitsatalon käyttöön kartoitettiin tammikuussa (2012) kyselytutkimuksella. Tulosten perusteella Tahmelan kasvimailla har-

joitetaan pitkäjänteistä palstaviljelyä, ja alue halutaan säilyttää kasvimaana jatkossakin. Kasvimaat merkitsevät palstojen viljelijöille ennen kaikkea luontoarvoja ja henkistä hyvinvointia. Kurpitsatalolla toivotaan järjestettävän tapahtumia, talkoita ja luentoja ja kehitettävän kaupunkiviljelyaiheista kirjastoa. Yhteistyötä muiden yhdistysten ja tahojen kanssa halutaan tehdä monipuolisesti.

Kaupunkiviljelyn suosio maailmalla kasvaa. Berliinissä on yli 2000 yhteisöpuutarhaa ja Lontoon viljelypalstoille on jopa kymmenien vuosien jonot. Kaupunkiviljely on ympäristöystävällistä, ja sen vaikutukset ulottuvat laajalle. On hienoa olla mukana ilmiössä, jolla on juuret syvällä historiassa ja jolla on edessä kestävä tulevaisuus. Ryytimaalla kasvun ihme on läsnä tässä ja nyt.

Kesän tapahtumia ja aukioloaikoja voi seuralla ilmoitustaululta ja nettisivulta: <http://www.pispala.fi/kurpitsa/> Taloa vuokrataan lauantaisin yksityistilaisuuksiin, ja muistakin ajoista voi tiedustella numerosta: 041 525 5317.

Kurpitsatalolta voi vuokrata haketinta ja oksasilppuria. Maan myllerrykseen voi kysyä jyrintäpalvelua numerosta: 041-5257956. Palstaviljelijöille on lainat-

tavana työkaluja.

Kesällä vuokrataan kahta soutuvenettä.

Liittymällä jäseneksi tuet yhdistyksen toimintaa ja kasvimaiden säilyttämistä!

Jäsenmaksun suuruus on 10 euroa, pienituloisilta, eläkeläisiltä ja opiskelijoilta 5 euroa. Pankkiyhteys:

Danske Bank 800018-70592632 (viestiin nimi ja osoite). Jäsenmaksun voi käydä maksamassa myös Kurpitsatalolla. Ilmoit-

tamalla sähköpostiosoitteensa jäsenet voivat liittyä sähköpostituslistalle, jolla tiedotetaan yhdistyksen toiminnasta.

Yhteystiedot:

Kurpitsatalo
Isolähteenkatu 2, Tampere
p. 041 525 7956
s-posti kurpitsaliike@gmail.com
Palstojen vuokraaminen:
4H-yhdistys p. 040 701 9869

Pispalan 32. karnevaalit la 18.5.2013

Tampereen festivaalikesän avaus. Päätapahat Pispalan kirjastotalon ja Tahmelan Liikekeskuksen tuntumassa sekä Vastavirta-klubilla. Tänä keväänä Pispalan karnevaalit kunnioittaa Likkujen Lenkin 25-vuotistaivalta tasokkaalla ja liikuttavalla musiikillisella kattauksella.

Päiväohjelma

Lasten karnevaalit Kurpitsatalolla

Klo 12-15 naamiopaja, kasvomaalausta, musisointia, satuhahmot leikittävät lapsia. Puffetti. Karnevaaliasusteita kaupan.

Järjestävät Vuorenväki ry ja Kurpitsaliike.

Basaari- ja kirppisalue Hirvitalon pihalla

Klo 12-18 myyntipöydät Puistotorin liepeillä ja Hirvitalon pihalla.

Varaa kirppikselle ja basaariin myyntipaikka.

Hinta: 5 euroa /paikka (oma pöytä), 10 euroa /myyntipöytä

Tiedustelut: Päivi Eliala pompperipossa@gmail.com
p. 045 633 7827

Pispalan kirjastotalo

Klo 12-17 rauhaista lukutila, kirjamyyntipiste ja kahvitarjoilu.

Galleriatilassa Irina Lampisen Pispala ennen ja nyt valokuvissa sekä Jouni Kopsan lasitöitä.

Pääjuhla Puistotorilla ja Hirvitalon pihassa

Klo 13-18 musiikkia, puheita ja yhdessäoloa.

Basaarialueella myynnissä käsityöläisten ja taiteilijoiden tuotteita. Hirvitalon pihalla kahvila, soppatykki, kirppismyyntiä ja naamiopaja. Sisätiloissa Shanie Morin näyttely. Yhteisöpuutarhassa vinkkejä puutarhanhoitoon, ekologiseen elämäntapaan ja omavaraisuuteen.

Liepeillä Anthology-Sceninc Routes-levyn julkistamistilaisuus. Vaihtoehtoisia musiikkia käsittävän kokoelmalevyn tuottaa Hirvitaloa ylläpitävä Pispalan kulttuuriyhdistys ry. Levylle esiintyvistä karnevaaleilla soittavat Faarao Pirttikangas, Muuttohaukat ja Getsemane.

Puistolavalla:

klo 13.05 Janne Laurila

klo 13.45 Junnu Ikonen Folks

klo 14.30 Muuttohaukat

klo 15.15 Niko Inkiläinen

klo 16.00 Hannibal

klo 16.45 Getsemane

Likkujen Lenkki 25-vuotta

Klo 13-16 likkujen reitti kulkee Pyynikiltä

Tahmelankatua pitkin Tahmelan rantaan ja sieltä ylös Pispalanharjulle. Lähtö- ja päätepiste on Ratinan stadion. Juhlapahtumaan odotetaan reilusti yli 10 000 osallistujaa. Tahmelankadulla Tampere Guitar Festival viihdyttää likkoja. Kujakollissa tarjolla virvokkeita ja kylän miehiä.

Iltaohjelma

Parkkitanssit ja karnevaali-klubi

Klo 18-22 Tahmelan Liikekeskuksen edusta ravintola-alueena. Puffetti ja grillimakkaraa. Ulkolavalla Rantavahdit, Katwin Heimo ja Surffiveikot. Sisällä Luminous Nose.

Ulkolavalla:

Rantavahdit

Katwin Heimo plays Beatles

Surffiveikot

Kujakollissa (sisällä):

klo 22-24 Luminous Nose

Karnevaali-klubi Vastavirrassa

klo 22-02 Faarao Pirttikangas, Jani Uhleniuksen Orkesteri "Isojen poikien ja tyttöjen lauluja". Liput 8 e.

Järjestäjä: Pispalan kumppanuus ry
pj. Pekka Lahtinen
pekka1.lahtinen@gmail.com
www.pispala.fi/kumppanuus

Lisätietoja Pispalan karnevaalisivustolla www.pispala.fi/karnevaalit

MANNISEN MIKA

- mies joka loi Likkojen lenkin!

Tänä vuonna neljännesvuosisadan täyttävä Likkojen lenkki on alkujaan vanhan Radio 957:n oma tapahtuma. Idean isä on Pispalassa asuva monitoimimies ja yrittäjä Mika Manninen, joka 1980-luvun jälkipuoliskolla toimi radion markkinointipäällikkönä.

— **H**elsingissä juostiin Naisten kymppi, joka keräsi siihen aikaan parhaimmillaan jopa 40 000 osanottajaa. Tuli mieleen, että perustetaan Tampereelle samanlainen.

— Meitä oli radiosta kolme voimahahmoa siinä hankkeessa eli **Jorma Salokanto, Jukka Lintula** ja minä. Me laitettiin se pystyyn, ja kun tarvittiin mukaan toimeenpaneva joukkue, otettiin KOO-VEE käytännön järjestelyihin. **Tiina Heinivaho** toimi lenkin keulakuvana.

Manninen muistuttaa, että Likkojen lenkin matka ei aina ole ollut se ilmoitettu 7 kilometriä.

— Ensimmäinen lenkki oli pituudeltaan 9,57 kilometriä ja nimeltään Ladyjen lenkki eli Leidien lenkki.

Ensimmäinen Ladyjen lenkki lähti

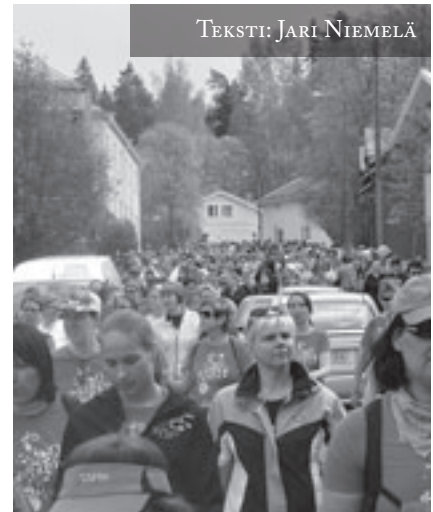
Ratinaan stadionilta, kiersi pitkin Pyy-nikkiä ja päättyi taas Ratinaan. Stadionilla oli likkoja vastaanottamassa oikein halaajat! **Tiina Heinivaho** veti alku- ja loppujumput. Mukana oli 850 naista, ja tätä Manninen pitää mahtavana saavutuksena vuonna 1989.

— Välimatkalla oli esiintymässä **Mikko Alatalo**, ja nyt kai voi jo tunnustaa, hänelle maksettiin 500 markkaa viimeisti kouraan!, naurahtaa Manninen.

Paitoihin Manninen törmää vieläkin...

Mika Manniselle on sattunut vuosien myötä hauskoja tapauksia, jotka liittyvät ensimmäiseen Likkojen lenkkiin.

— Mehän teetettiin kaikille osallistujille Ladyjen lenkki -paidat. Kalastus-

TEKSTI: JARI NIEMELÄ

matkoillani olen törmännyt kavereihin, joilla on ollut päällä juuri tuo paita!

Liikkuminen on Mika Manniselle kaikin puolin tärkeää. Ja nyt on Mikal-la kovat piipussa:

— Olen treenaamassa veteraanien karaten MM-kisoihin, jotka pidetään elokuussa Torinossa. Maistuu helkarin hyvältä, paino on pudonnut ja kunto noussut. Olen hävinnyt MM-finaalin aikoinaan 1980-luvulla ja nyt toivoisin että voittais edes ikämiesten maailmanmestaruuden!, sanoo karaten MM-hopeamitalisti Manninen.

ERÄ- JA KALASTUSKIRJALLISUUDEN TOSI KERÄILIJÄ

Mika Manninen tunnetaan myös intohimoisena erä- ja kalamiehenä. Lisäksi hän omistaa yhden Suomen laajimmista alan kirjallisuuskokoelmista.

— Komisario Palmusta sain ensimmäiset alan kirjat. Sitten ilmestyi bibliografia kalastuksen ja metsästyksen alalta 1800-luvulle saakka. Tuli himo, että toi ja toikin kirja pitää saada. Sitten mää aina ruksailin kirjaan, mitkä olin saanut hankittua.

Suomessa on ehkä yhdellä tai kahdella keräilijällä laajempi erä- ja kalastusalan kirjallisuuskokoelma kuin Mannisella. Hän kerää vain ensipainoksia, ja varsinkin kalapuoli on erittäin hyvin hallussa.

— Käytännössä multa puuttuu joitakin 1800-luvun puolivälin kalanjalostustai istutuslehdyköitä, jotka maksavat useita satoja euroja per kappale. Sitten puuttuu muutama *Metsästäys ja Kalastus*-lehden numero vuosilta 1912-19. Jos joltakulta löytyy, niin kiitollisuudella

TEKSTI: JARI NIEMELÄ

ostan pois!

Päätteeksi hieno tarina! Metsästäys ja Kalastus -lehti täytti parisen vuotta sitten 100 vuotta. Juhlahedessä toimituskunta arvioi, että maailman harvinaisin eräalan julkaisu on juuri heidän lehden-
sä koenumero eli numero 0 vuodelta 1911. Lehestä kuulemma on vain yksi

kappale jäljellä, ja sitä säilytetään Helsingin yliopiston kassakaapissa.

Paitsi ei ole. Mannisella on toinen.

— Löysin tämän harvinaisuuden erästä antikvariaatista Helsingistä. Se oli peräisin yhden biologin jäämistöstä. Yksi kaveri tarjosi markka-aikoina siitä 8000 markkaa, mutta en myynyt!

RAJA RECORDS

TEKSTI: SAARA KOKKO
KUVAT: ALPER SEVGÖR JA RAJA RECORDS

Pispalan valtatie pursuaa värikästä kulttuuria. Vaihtoehtomusiikin ystäville, intohimoisille lölyttelijöille ja legendaarisen grilliruuuan ystäville on oma paikkansa. Tulevaisuudessa saman asfalttisuoran varrella voi myös äänittää musiikkia.

Raja Records on kahden parikymppisen intohimoisen muusiikin harrastajan perustama studio, jonka ensisijainen tavoite on vaalia rentoa otetta musiikin tekemiseen ja luovaan työskentelyyn. Halusimme luoda paikan, jonka tunnelma ja meininki itsessään ruokkii luovuutta. Äänityspaikan vibat vaikuttavat suoraan siihen, millä musiikki kuulostaa.

– Jos kappaleen tekeminen on muusikolle kiireensekaista suorittamista steriilissä ympäristössä, lopputulos ei ole hyvä, Huhtanen toteaa.

Jan Huhtasen ja Juho Onikin yhteinen idea Raja Recordsista syntyi eräällä bussimatkalla Lahdesta Tampereelle pari vuotta takaperin. Ajan kuluessa idea on jalostunut toteutuskelpoisemmaksi, ja pelkästään tilaa remontoimassa kokonaisuus on alkanut muotoutua aivan uudelle asteelle. Suuren työpanoksen ja hyvien yhteensattumien summana kaksikolle siunaantui valtatievarresta tila, joka sopii hengel-

tään Raja Recordsin tavoitteisiin kuin nakutettu. PAUhousen rakennuksessa toimii jo entuudestaan paljon musiikin harrastajia ja taidetyöntekijöitä.

– Luovuus ruokkii luovuutta, Huhtanen kiteyttää.

– Nyt kun suurin osa tilan remontoinnista on tehty, pystymme kesän ajan keskittymään enemmän itse luovaan työskentelyyn, eli musiikin tuottamiseen. Ideaa jatkojalostetaan jatkuvasti, ja se mitä Raja Recordsista lopulta muotoutuu, selviää vasta ajan kuluessa. Sen verran voimme nyt jo kuitenkin paljastaa, että ainakin tapahtumanjärjestämistä Rajan kautta tullaan tulevai-

suudessa tekemään, Huhtanen sanoo.

Toiminnasta kiinnostuneille löytyy infolaatikosta sähköpostiosoite, johon tiedusteluja voi laittaa.

– Kesän aikana kaikki ovat myös tervetulleita käymään, Huhtanen ja Oniki sanovat.

– Tämä pitää nähdä ymmärtääkseen, mistä on kyse, toteaa Huhtanen pilkettä silmäkulmassaan.

Yhteydenotot ja tiedustelut:
info.rajarecords@gmail.com

HOUSEBAND SOI PAUHOUSELLA

TEKSTI: AXU PUNKKA KUVA: ALPER SEVGÖR

HOUSEband on elävä käsite. PAUhoussessa työskenteleville musiikin harrastajille se on tilaisuus päästä näyttämään osaamistaan.

Pispalan PAUhoussessa toimivaan HOUSEband-työryhmään sai alussa hakea kissojen ja koirien kanssa musiikin harrastajia mukaan, kun soittajista oli niin kova pula. Viime kesän tienoilla PAUhoussessa alkoi kuitenkin soida, kun soittotaitoisia ihmisiä tuli mukaan HOUSEbanditoimintaan. Akustiset kitarat vaihtuivat sähkökitaroihin, ja kohta talolla oli kasassa motivoitunut bändi... Pian meillä syntyi jopa omaa musiikkiakin. Suureksi iloksi ja onneksemme pääsimme sitä tallentamaan ihka oikeaan studioon.

Biisirepetuaarimme kasvoi **Samuelin** proge-tyylisen kitaroinnin, flamencotaustaisen **Akselin** bassokuvioiden, **Henkan** kiihkeän rummutuksen ja oman blues-rock-kitarointini myötä. Sanomattakin oli selvää, että kesti aikansa, ennen kuin saimme kehitettyä oman soudimme. Pitkäjänteisyydellä saimme homman toimimaan. Sen jälkeen menimme uudestaan studioon ja nauhoitimme kappaleen nimeltä *Heimo Holopainen*.

HOUSEbandissa soittaa jo monta

ihmistä, jopa siinä määrin, että PAUhoussessa toimii nyt useita työryhmiä, jotka tekevät musiikkityötään HOUSEband-nimikkeellä. Meille musiikkitoiminnassa mukana oleville HOUSEband on elävä käsite. Tarkoitus on antaa PAUhoussessa työskenteleville musiikin harrastajille tilaisuus päästä ilmaisemaan itseään musiikin keinoin ja näyttämään omaa osaamistaan.

Koska olen itse saanut olla mukana työryhmän synnyn eri vaiheissa, tiedän täysin, kuinka henkisesti sekä fyysisesti raskasta työtä bändissä soittaminen voi olla. Varsinkin omien biisien sävellys on erittäin haasteellista ja aikaa vievää. Neljän tunnin mittaiset iltatreenit, sen jälkeen kotona kitarasoolojen hiominen ja netistä nuottien ja sointujen etsimi-

nen tehdään joskus soittamisen ilosta ja rakkaudesta musiikkiin.

HOUSEbandia on jokaisella mahdollisuus päästä kuulemaan PAUhouksen tapahtumissa. Kannattaa tiedustella, koska seuraava tapahtuma on ja tulla paikalle koko perheen kanssa. HOUSEbandin musiikki on myös lapsiystävällistä, ja HOUSEband soittaa kaikissa talon tapahtumissa vähintään yhden setin. Ja jos maistaisi haluaa, youtubesta löytyy "house band heimo holopainen". Kannattaa tsekata. HOUSEband on syntynyt vaatimattomissa olosuhteissa. Kasvaessaan se on vain parantunut – niin kuin kaikki asiat vanhetessaan.

LONG LIVE ROCK N'ROLL!

TEEMU PÄÄSI TARTTOON

Teemu Tuomisen opiskelut lähtivät käyntiin hienosti syksyllä 2012. Opiskeluiden ohella hän on ollut myös töissä PAUhoussella projektityöntekijänä.

Alkanut vuosi on tuonut paljon uusia tuulia Teemun elämään. Muutto uuteen kotiin Tahmelassa oli iso askel ja oman työhuoneen saaminen samoihin tiloihin upea mahdollisuus jatkaa loistavasti alkanutta taiteilijan uraa.

20.–21.4. järjestetyssä Taidesuunnitustuksessa Teemu oli mukana ensimmäistä kertaa, numerolla 111. Tuomisen & Isoeskelin Galleria Double Art kotona Tahmelassa keräsi yli 30 kävijää. Esillä

oli muun muassa grafiikantöitä, tussitöitä, unisieppareita, huonekaluja ja maalauksia.

Seuraava iso etappi on toukokuussa alkanut vaihto-oppilaskuukausi Tampereen ystäväkaupungissa Tartossa. Teemu pääsee näkemään toisen maan kulttuuria ja kuukauden ajaksi opiskelamaan Tarton taidekouluun graafista suunnittelua. Saa nähdä kuinka matka etenee. Tietenkin me jatkamme Teemun elämän seuraamista *Pispalalaisen* välityksellä.

TEKSTI: EMMA ISOESKELI
KUVA: PORTRAIT TEEMU HELJO

Pispala Folk su 4.8.2013

Varaa myynti- ja esittelypaikkasi nyt. Tiedustelut ja varaukset Pekka Lahtinen, 040-5356159, lahtinen.pekka@kolumbus.fi
Tapahtuman järjestää Pispalan musiikkijyhdisty ry yhdessä Pispalan kumppanuus ry:n kanssa.

Annetut, arvotut, kalliit sanat

Kirjoita sana, kirjoita kaksi! Pispalan kumppanuuden luovan kirjoittamisen ryhmä aloitti toimintansa.

Kirjastotalon keittiökeskustelussa syntyi idea lyhyestä kirjoituskursista. Innokkaana esitin ajatuksen **Paula Huhtaselle**. Sovimme, että pitäisin kolmen päivän kirjoittajakurssin. Kursipäivistä oli kulunut kaksi kun päätimme, että ryhmä jatkaisi joka tiistai.

– Ja lopulta sinnikkyys palkitaan, Pauli Hanhiniemi kertoi biisien kirjoittamisesta

Pispalan kumppanuus ry:n luovan kirjoittamisen ryhmä aloitti toimintansa helmikuussa 2013.

Teimme pieniä kirjoitusharjoituksia. Kirjoitimme havaintoja, aforismeja, vuoropuheluja ja tv-sarjan kohtauksia. Loimme henkilöhahmoja, vaihdoin kirjja- ja elokuvavinkkejä ja katsoim-

me näytteitä elokuvista ja tv-sarjoista. **Mikko Laitamo** kertoi ansiokkaasti Pispalan historiasta ja esitteli jatkuva-juonista saippuasarjaa. Tutustuimme merimiessanastoon, kiitos **Jyri Lehtimäen**.

Eräänä tiistaina vierailimme Rajaportin saunakahvilassa. Yhdistämällä omia havaintoja ja 80-luvun lännenpokkarien aineistoa kirjoitimme lännenrunoja.

Osa teksteistä on syntynyt ja syntyy kirjoitusharjoituksissa annettujen tai arvotujen sanojen pohjalta. Arvonnan tuloksena saattoi oman tekstin materiaaliksi saada esimerkiksi sana ”meripanoraama”, ”riippumatto” tai ”kerjäläinen”. Saimme kirjoittajaryhmälle toisenkin viikonpäivän, torstain.

Ryhmäläisten teksteistä koostettu *Kalliit sanat* -vihkonen näki päivänvalon huh-tikuussa. Mukana on runoja, aforismeja ja proosaa, valikoima yhdeksältä kirjoittajalta.

Lauri Niemelä ja **Veera Hakala** lukivat ryhmäläisten tekstejä Taidesuunnistuksessa 20.–21.4. PAUhouella.

Tähänastisesta kiitos upealle ryh-

mällemme. Kiitos konsultoinnista ja/ tai vierailusta **Anne Rasmussenille**, **Aki Järviselle**, **Jari Niemelälle** ja **Pauli Hanhiniemelle!**

Kalliit sanat

Lauri Niemelä ja Veera Hakala lukevat ryhmäläisten tekstejä kahvila Runossa **tiistaina 28.5. klo 18**, Ojakatu 3. Vapaa pääsy. Tervetuloa!

Tekstikoostetta on myynnissä Pispalan kirjastotalolla. Kansi: Aksel Gümüs.

TEKSTI JA KUVAT: KITI SAARINEN, RYHMÄN VETÄJÄ

ANNIKIN RUNOFESTIVAALI JUHLII PUUKORTTELISSA

TEKSTI: KITI SAARINEN

KUVA: J.K. IHALAINEN

Annikin puutalo-korttelissa kuullaan kotimaisen ja kansainvälisen runon kärkeä lauantaina 8.6., kun Annikin Runofestivaali viettää kymmenvuotisjuhliaan.

Annikin Runofestivaalin juuret ovat punkhengessä, tee se itse -asenteessa. **Simo Ollila** katsoi kotipihaansa puutalokorttelissa ja keksi perustaa sinne kirjallisuustapahtuman. Ystävä, runoilija **J.K. Ihalainen** innostui ajatuksesta. Ensimmäisenä kesänä 2003 pääsylippuja myytiin 350.

Nyt kymmenen vuotta myöhemmin Annikin Runofestivaali on yksipäiväisenä tapahtumana ollut pitkään Pirkanmaan suurin runotapahtuma, yleisömäärältään Suomenkin suurimpia. Päivän aikana käy 1500–2000 vierasta.

– Suomalainen runous on menossa moniin suuntiin, se elää ja voi hyvin, sanoo Ollila, Annikin Runofestivaalin tiedottaja ja tuottaja. Taiteellinen johtaja on J.K. Ihalainen.

Annikin Tähti ry liittyi Pispalan yhdistysten verkostoon, Pispalan kumppanuus ry:n jäseneksi keväällä 2013. Pispala on Ollilalle tuttu paikka 15 vuoden ajalta, jolloin hän asui Mäkkikadulla, Hirvikadulla, Tahmelassa, Harjulla... Maisemat ja ihmiset eivät unohdu.

– Annikin kortteli on etäispäätte, maailman toiseksi paras paikka.

Runon kulta-aikaa

– Elämme kotimaisen runon kulta-aikaa. Ensi kesän esiintyjämme ovat muun muassa **Kai Nieminen**, **Erja Stenberg**, **Kaj Chydenius** ja Hannibal & Black Motor. Esiintyjävieraita tulee myös USA:sta, Japanista ja Hollannista.

Nikky Finney esiintyi Annikin Runofestivaaleilla Väinö Linnan aukion isolla lavalla 2012. – Kun alkoi sataa, Finney pyysi yleisöä tulemaan lavalle suojaan. Sinne mahtui lähes koko yleisö. Se oli yhteisyyden hetki, Simo Ollila sanoo.

– Nyt yhdistetään usein runot ja musiikki, kuten **Anne Waldman** tekee. Annikin runofestariilla on myös oma Spotify-soittolista.

– Olemme tavoittaneet monenlaisia yleisöjä. Ne jotka tulivat vuonna 2009 kuuntelemaan **Aulikki Oksasta** ja **Pentti Saaritsaa**, kuuntelivat sujuvasti myös **Asan** räppiä ja päinvastoin.

Tämän vuoden runofestivaalitaiteilijana toimii **Rosa Liksom**.

– Olemme uudistaneet sapluunaa. Annikki on runotapahtuma, mutta se kurkottaa moniin suuntiin kuten proosaan ja kuvataiteeseen, Ollila sanoo.

Runoilijaa kuunnellaan

Välillä keskustassa pidetty festari palaa kesäkuussa syntysijoilleen Annikinkadulle. Vanha työläiskortteli kuvastaa Tampereen ominaislaatua. Tilaa on nyt aiempaa enemmän ja lava on eri paikassa. Tapahtuma järjestetään talkootyönä.

– Nimekkään ohjelman tarjoamisen kuuden euron lippuhinnalla voi nähdä myös kulttuuriaktiivismina. Pääasia on, että tapahtuma on vahva identiteetti-

tiltään ja sillä on vahva yhteys yleisön kanssa, Simo Ollila sanoo.

Eräs hänelle mieleenpainuvimmista hetkistä oli vuonna 2010, kun **Jaana Kaplinski** esiintyi.

– Sadat ihmiset olivat hiirenhiljaa. Kuului vain Kaplinskin ääni ja tuuli, joka heilutteli puita. Kotipihalla todella kuunnellaan.

– Hyvä runo jättää tilaa lukijan tai kuulijan oivallukselle. Runous taikoo yksityisestä yleisistä.

– Simo Ollila

- Itsenäisten tapahtumajärjestäjien kulttuuritapahtumia sisältävä Annikki OFF 5.–7.6.2013
 - Annikin Runofestivaali lauantaina 8.6.2013 klo 11–22 Annikin puukorttelin sisäpihalla. Liput 6 €.
- www.annikinkatu.net/runofestivaali2013/

JAN JWAN KURIMI

VÄRIEN VIEMÄÄ

TEKSTI: JYRI LEHTIMÄKI KUVA: ALPER SEVGÖR

Jan Kurimi on kurditaustainen kuvataiteilija, joka asuu Hyhkyssä. Hänen synnyinkaupunki Al Hasakah sijaitsee Pohjois-Syyriassa kurdialueella. Jan eli nuoruutensa ja kävi peruskoulunsa ja lukion siellä. Vuonna 1975 syntynyt taiteilija eli kotimaassaan tavallista elämää. Hän kertoo olleensa lapsena todella vilkas, äidin joskus tokaistessa *"Jan yritätkö viedä minulta hengen?"* Hän muistaa, että kolme tärkeintä paikkaa olivat kotitalon takapihalla sijainnut pieni varasto, puu ja läheisen joen ranta. Kun ystävät kysivät, onko Jan kotona, äiti tiesi mistä etsiä.

Jan ei ole käynyt Syyriassa Suomeen tultuaan. Hän on kuitenkin säännöllisesti yhteydessä kotiinsa ja siellä asuviin ystäviinsä. Se on hänelle raskasta, sillä Syyrian levottomuudet ovat koko maassa, ja hyviä uutisia harvoin kuulee. Useita hänen sukulaisiaan on kuollut viimeisten vuosien tapahtumissa. Jan meni heti lukion jälkeen armeijaan 1994 kahdeksi vuodeksi. Armeija-ajan hän asui Damaskoksessa, Syyrian pääkaupungissa.

Jan on aina piirtänyt ja maalannut. Hän voitti 11-vuotiaana ison piirustuskilpailun, joka järjestettiin koko Pohjois-Syyrian alueella. Tämän jälkeen koulu kustansi hänelle erillistä opetusta kahdesti viikossa kuvataiteeseen. Janin

taide kumpuaa itse opitusta ja halusta tulla paremmaksi ja löytää oma tyylinsä. Hän opiskeli myöhemmin kaksi vuotta Byblos Art -taideinstituutissa Beirutissa, Libanonin pääkaupungissa.

Ennen Suomeen saapumista keväällä 2006 Jan asui kaksi vuotta Damaskoksessa. Kun hän asui Syyriassa ja Libanonissa, hän teki maalaamisen ohella muita töitä, kuten sisustussuunnittelua. Hän on harrastanut paljon myös ruuanlaittoa, tamburiinin soittoa sekä urheilua. Todellisesta intohimosta maalaamiseen kertoo se, että hän oli joskus käyttänyt viimeiset rahansa uusiin maaleihin, jääkaapin ollessa tyhjä ja eli viikon pelkällä leivällä.

Miksi Taide?

– Hyvä kysymys, mutta paha. Minulla ei ole selkeää vastausta, vaikka olen usein pohtinut sitä. Se kumpuaa jostain sisäisestä halusta, jota en osaa määritellä. Jos Jumala ei pidä jostain henkilöstä ehkä se tekee tästä taiteilijan, Jan nauhahtaa.

Jan kertoo maalaamisen olevan terapeuttista ja energiaa antavaa. Hän sanoo maalaavansa usein niin, että antaa värien viedä, käden tullessa perässä ilman tarkempaa visiota lopputuloksesta.

Tyyllisuuntaus?

– En halua edustaa erityistä suuntaa. Kehittämässäni sekatekniikassa yhdistyvät ekspressionismi, symbolismi ja abstraktisuus. Sitä voisi pitää surrealistisena. Tällä hetkellä haluan tehdä enemmän abstraktia.

– Vaikutteita ja inspiraatiota voi saada kaikkialta kulttuureista, ihanteista, ihmisistä, luonnosta ja musiikista. Ihmisen muisti on niin pitkä, ettei yksittäisistä teoksista voi sanoa, mistä inspiraatio juontaa.

Janin kestopuosikkeja ovat Francisco Goya ja Salvador Dali. Synnyinseudun taiteilijoista hän ihailee maailmankuulua, Wienissä asuvaa **Omar "Malva" Hamdia**. Suomalaisista taiteilijoista Jan ihailee Akseli Gallen-Kallelaa, ja hänellä onkin syksyllä Kalevala-teemainen näyttely. Lisäksi Jan kuuntelee usein työskennellessään Olavi Virtaa ja Tapio Rautavaaraa.

Tämän haastattelun kirjoittaja kuvaa taiteilijan töitä sanoin: "Tuhannen ja yhden yön väriiloisto saa suomalaisen melankolian vivahteen". Ei Jan tätä täysin tyrmää, vaikka se häntä hieman hymyilyttää.

Elämä Nyt ja Tulevaisuudessa

Jan on kotiutunut Suomeen hyvin. Työtilat PAUhoukella ovat hyvät, ja Ihmiset Pispalan kumppanuudella ovat mukavia. Janilla on ollut useita näyttelyjä vuosien varrella Tampereella, Syyriassa ja Libanonissa. Hänen teoksensa ovat matkanneet eri puolille maailmaa.

- toukokuussa pienten abstraktitöiden näyttely Tukholman vanhakaupungin galleriassa
- 3.-20. kesäkuuta näyttely Pispalan kirjastotalon galleriassa
- lokakuussa Kalevala-teemaisen teosten näyttely Tampereella vanhan kirjastotalon Emil-salissa

TAIDESUUNNISTUKSEN 2013 SATOA BY ILPO MIKKONEN

UUTTA PISPALASSA **PISPALAN KIVIJALKA OSK**

TEKEVIÄ KÄSIÄ, TAITOA JA TYÖLÄISYYTTÄ.
LÄHELTÄ, ARKEEN JA TARPEESEEN.
PAINOA JOKA SANALLA!

TILAA TEKIJÄ PISPALAN
KIVIJALKA OSUUSKUNNASTA
INFO: +358445588084

VIHDOINKIN: KAUPUNKI ALOITTI PUSIKOIDEN RAIVAUKSET

Tässä lehdessä on kirjoitettu viime vuosina usein Pispalaa vaivaavasta pusikoitumisesta.

Hyvin monissa paikoissa lehtipuiden ja -pensaiden liiallinen kasvu on peittänyt maisemia ja näkymiä. Pispalan yhdistykset ovat kirjelmöineet kaupungin puisto-osastolle monta kertaa, jotta kaupunki raivaisi omilta alueiltaan pahiten maisemia peittäviä pusikoita.

Nyt kirjoittelu ja aloitteet ovat vihdoinkin tuottaneet tulosta. Tänä keväänä on raivattu ainakin rantapusikoita matonpesupaikalta länteen, pitkien portaiden varsia ja koulun eteläpuolista rinteä. Kiitokset kaupungille, ääntämme on kuultu, vaikkakin melkoisella viiveellä.

Toivottavasti raivaukset jatkuvat vuosittain, jotta maisemat pysyvät auki ja vielä raivaamatta olevat paikatkin vuorollaan työstetään. Olisi hienoa, jos kaupungin esimerkki innostaisi myös tontinomistajia huolehtimaan siitä, ettei oman tontin puusto peitä liikaa

TEKSTI: PISPALALAISEN TOIMITUS

"Inhan maisema" näkyy taas! Tämä järvinäkymä pitkien portaiden varresta Rinkkadulta Nässylle oli kauan pusikoiden peittämä. Nyt kaupunki on raivannut pahimmat pusikat portaan varresta ja Morkun rinteestä. Tämän maiseman kuvasi jo I.K.Inha vuonna 1904 (kuva nähtävissä Rajaportin saunakahvion seinällä).

naapurien ja ohikulkijoiden maisemia. Raivauksista kannattaa neuvotella naapureiden kanssa ja pyytää tarvittaessa apua – monestihan hyöty on

molemminpuolinen. Isompien puiden kaatoon on haettava myös kaupungin rakennusvalvonnan suostumus, sen saa yleensä helposti.

RAJAPORTIN SAUNA 107 v. 1906-2013 Sauna - Kahvila - Hieroja

Pispalan valtatie 9 - www.rajaportinsauna.fi

Suomen vanhin yleinen sauna

puh. 03 222 3823

AVOINNA:

ma 18 - 22

ke 18 - 22

pe 15 - 21

la 14 - 22

Miesten ja naisten osasto
Maksu: ma ja ke 5€, pe ja la 8€
Myös sarjakortteja

Kysy tilausaunoja, puh. 045 136 5557

Hierontahuone

Janne Passiniemi
suomalaista perinnehierontaa
p. 050-331 1294

Adam First
Rebalancing-hierontaa
p. 045- 208 8350

Saunahoidot

saunaterapeutti Johanna Linna
www.saunahoidot.fi
p. 050- 4940 501

Rajaportin kahvila

puh. 044 055 9353

AVOINNA SAUNA-AIKOINA JA TILAUksesta

Kahvia, pullaa, jäätelöä,
olutta, virvokkeita
ja pikkusytävää.

Sisätilaa 3 huoneessa
yhteensä n. 35 paikkaa.
Myös kokouksiin 1-3 huonetta
tarjoilulla tai ilman.
Kesäterassilla 20 paikka.

Saunatuotteita:

- T-paitoja on monenlaisia ja monessa värissä. Hinta 15 €
 - Tukevakankaiset saunakassit pitkällä sangoilla; musta tai valkoinen tai juuttikankainen. Hinta 8 €
 - Saunan historiikkikirja "Puhasta tuli". Hinta 15 €
 - pellavaiset saunahatut tulossa myyntiin, 15 €
- Tuotteet myynnissä kahviossa.

Erikoisaukioloajat:

Juhannusaatona klo 12-18
Juhannuspäivänä suljettu
Muuten auki normaalisti
La 8.6. Suomalaisen saunan
päivänä erikoisohjelmaa ja
telttasauna pihassa

UUTTA JA VANHAA PISPALAN TEATTERISSA

Pyyntikin Trikokukujalla sijaitseva Pispalan Teatteri puskee luovasti eteenpäin ulottamalla toimintaansa monitaiteellisiin suuntiin. Esimerkiksi keväällä ohjelmistoon mahtui niin klovneriaa kuin installaatiotaideakin, Pispalan Teatteri Ry:n työryhmän itse toteuttamana. **Sirkku Veilahti**, teatterin hallituksen puheenjohtaja, toimii myös teatterin toiminnanjohtajana ja ohjaajana. Ja kun teatterin jäsenet ryhtyvät kokoamaan uutta esitystä, voidaan puhua useamman kuumen raudan takomisesta samanaikaisesti.

Pispalan Teatteri tuottaa kahdesta kolmeen luonteeltaan puhuttelevaa, ehkäpä jopa kanta-aottavaa tapahtumaa vuodessa. Tänä vuonna ollaan kuitenkin jo verrattain pitkällä, sillä ystävänpäivän kabareen, Pirkanmaan Taidesuunnistuksen ja Pääsiäisperformanssin myötä elämä teatterilla on selvästi nousussa. Ja se on hyvä.

Uusia vaikuttajia

Kevään aikana teatterin porukkaan on tullut mukaan paljon uusia vaikuttajia.

– Mukana on ollut sekä vanhoja että

TEKSTI JA KUVA: LAURI NIEMELÄ

uusia jäseniä, kuten tuetusta työtoiminnasta mukaan tulleita, kertoo Sirkku teatterin työryhmän kirjavasta ja viime aikoina yhä laajentuneesta kokoonpanosta.

Ensisijaisesti kaikkia yhdistää kiinnostus teatteritoimintaan ja itsensä toteuttamiseen teatterissa

– Nyt on haettu uusia suuntia ja käytäntöjä. Kaikelle kokeilevalle ollaan hyvin avoimia, tiivistää Sirkku teatterin uusia tuulia.

Vastaanotto on kaikesta huolimatta ollut hyvä, eikä perinteisten draamanäytelmien vähentyminen ohjelmistosta ole karkottanut yleisöä. Sirkun ja muiden teatterilla työskentelevien

mielestä on tarpeellista tutkia aika ajoin hyvinkin erilaisia taiteellisia ulottuvuuksia, sillä niin rajattomia kuin tavanomaisempien näytelmien mahdollisuudet ovatkin, ne voivat silti puuduttaa. Mitään teatterin muotoa ei Sirkun mukaan kuitenkaan aiota syrjiä.

– Jos jollakulla on palava halu ohjata näytelmä vaikkapa Anton Tšehovin *Lokista* niin siitä vain!, huomauttaa Sirkku hieman haastetta antaen.

Kesällä Pispalan Teatteri esittää muun muassa näytelmän Kiljusen herasväestä, ja monenlaista muutakin on varmasti verhojen takana kypsymässä. Eli tervetuloa Pispalan Teatterille!

ILOISTA TUNNELMAA JA VÄHÄN KAIPUUN KYYNELIÄ

Pispalan oma, pieni ja lämminhenkinen Vilkkari OFF- elokuvatapahtuma järjestettiin parin vuoden tauon jälkeen lauantaina 9.3. 2013 Pispalan kirjastotalolla.

Kaunis aurinkoinen kevätpäivä ja mielenkiintoinen ohjelmakokonaisuus houkutteli paikalle eri näytöksiin yhteensä noin 120 kävijää.

Lauri Viita- näytös kauneudessaan ja Vanhaa Pispalaa huokuviissa kuvissaan kirvoitti jopa kyyneliä muutaman katsojan silmäkulmiin. *Nousu Pispalaan* ja erityisesti harvemmin nähty *Lauri Viita- rakentaja*, olivat todella runollista katsottavaa ja kuunneltavaa. Paikalle erityiskutsusta saapunut **Niemelän Jari** Tampere-piirikin oli vallan haltioissaan.

Seuraavaan **Katariina Lillqvistin** näytökseen saapui myös porukkaa tuvan täydeltä. Olihan Katariina itse

halunnut nimenomaan saapua paikalle vanhoille kotikulmilleen. Hänen uusin koskettava ja kaunis animaatioelokuvasa *Faruza* esitettiin tapahtumassa. Se saikin raikuvat aplodit yleisöltä. Elokuvan päätteeksi Kati vielä kertoi elokuvasta ja vastasi yleisön kysymyksiin. Erityiskiitoksen hän antoi Pispalan Vilkkari OFF:in omatekoiselle, lämminhenkiselle yhteisötapahtumalle.

Yleisöä riitti hyvin vielä Pispalassa asuvan, kirjailija ja elokuvaohjaaja **Hassan Blasimin** vierailunäytökseen. Hän esitteli muutama vuosi sitten YLE:n Basaari-ohjelmasarjaan tekemänsä elokuvan. Lisäksi Hassan kertoi kuumisiansa ja kokemuksiansa Suomeen saapumisestaan ja täällä asumisesta.

Tapahtumassa esitettiin myös Pispala-

Katariina Lillqvist ja Rezgar Fatahi

lassa tehtyjä uudempia, osittain harrastelijavoimin toteutettuja lyhytelokuvia.

Erikseen on mainittava *Pispalan Vanhaa Planeetta* -musiikkivideo, joka on muodostunut kuudessa vuodessa jo legendaksi.

Jokainen Pispala Vilkkari OFF-tapahtuma alkaa ko. videon esityksellä ja tälläkin kertaa allekirjoittaneen täytyi laittaa "itkurulla" = talouspaperirulla, kiertämään yleisön joukkoon.

TEKSTI: ANNE RASMUSSEN
KUVA: ILPO MIKKONEN

Pispalan kulmikkaat kivet

TEKSTI: MAARIT KOSMAA
KUVA: ILPO MIKKONEN

Kun Ilmo Korhonen lauloi Kristiina Harjulan kirjaillassa Pispalan kirjastossa Ystävän laulun, katsoimme Kristiinan kanssa toisiamme. Molemmille herahti kyynel silmään. Muistin, miten hyvän ystäväni kirja *Pispalan ki-
viä* alkoi rakentua.

Mää kans ny uskallan

Syksyllä 2008 Journalistiliiton kellaritoimistossa alkoi kokoontua **Taija Tuomisen** vetämä runsaan kymmenen naisen kirjoittajakurssi. Sen aikana saimme ensimmäisen kerran lukea pät-
kiä Kristiinan tulevasta kirjasta. Ehkä se oli alkanut itää jo aikaisemmin, me muut vain emme sitä vielä silloin tien-
neet.

Elokuussa Kristiinalta oli tullut viesti: Moro likat. Mää kans ny uskallan. Tän olis tarkoitus jotenkin muokkau-
tua osaksi kirjaa, jonka ehkä joskus kirjoitan tai sitten en. Jonkinlainen ajatus mulla on jo kokonaisuudestakin, mutta se rönsyilee sinne tänne.

Jo kurssin harjoitustehtävissä alkoivat elää Raili, kukkivat sireenit, mummun kauppa, Järvi, Pariisi, Tiikerihai, Eedit ja patellavyö, naapurin likat Maaru ja Lintu. Omahyväisesti päätin, että Maaru olin minä.

Harjoitusteksteissä eli vielä myös nykyhetki: aikuinen Raili perheineen, vesisänkyineen, arjen vastuksineen, lapsenlapsineen. Äiti kuoli, Raili toivoi,

että olisi voinut kävellä pois kaikesta, jättäisi koko saatanan sössön. Ostaisi vaelluskengät eikä pysähtyisi. Tai pysähtyisi vasta, kun löytäisi preerian. Sen puun alle, jonne lapsena aina halusi. Siellä olisi lepo ja rauha. Siellä se lännen mies aina vain nojaa nuotion loimussa reppuunsa tähtikirkkaan taivaan alla. Hevonen nukkuu pää nolpassa. Ei ole mitään hätää. I was born under the wandering star.

Vajaita vastauksia

Mutta nykypäivä sai jäädä ja minä-kertojan paikalle halusi asettua pieni Raili, joka jo vuonna 2008 ihmetteli aikuisten maailman kummallisuuksia. Yksi sellainen oli lehtolapsi, jonka Raili kuuli mummulta. Se oli Railin mielestä kaunis sana, melkein kuin keijukainen, mutta kun hän kysyi mummulta, voisiko hänkin olla lehtolapsi, mummu vastasi, että et voi, koska sun isäs ei ole semmoinen.

*"Miksei mun isä ole semmoinen? Mikä semmoinen, Raili kysyi, mutta vastaus-
ta ei koskaan tullut. Ei muuta kuin että mummu oli pitänyt huolen, ettei se ole semmoinen."*

Pispalan kivien Raili – niin kuin useimmat 50-luvun lapset – tulee tämän tästä törmäämään aikuisten vajai-
siin vastauksiin, jotka usein ilmaistaan pelkällä tuhahduksella. Tai ei edes sillä.

"Älä norkoile. Mene ulos. Menisit nyt

edes vähäksi aikaa ulos. Tämä ei kuulu lapsille."

"Mikä se oli joka ei kuulunut lapsille? Mikä kohta ei kuulunut, kun kaikki kuului?"

Myöhemmin Kristiina pyrki ja pääsi Viita-akatemia kolmivuotiseen kirjoittajakouluun, joka antoi uskoa omiin kykyihin ja lopulta sysäsi kirjan kirjoittamisen toden teolla liikkeelle.

Tampella ja työväenlehti

Minä en kirjoittaisi tätä ilman muinaista Tampellaa. Vuonna 1975 kaksi nuorta toimittajaa istahti parin vii-

kon välein toisiaan vastapäätä pieneen toimitukseen. Toinen alkoi toimittaa *Konepajan-* ja toinen *Tekstiilin uutisia*, henkilöstölehtiä molemmat.

En tiedä, miten yhteys syntyi. Huomaamatta, luonnostaan. Luultavasti se oli kaikenkattava kohtalon sormi, joka päätti sitoa meidät yhteen. Kymmeniä vuosia myöhemmin havaitsimme, että kumpikin oli kadehtinut toisen otsikoi-
ta ja juttuja. Toinen oli toisen mielestä aina parempi. Salaisuudet jäivät visusti toimituskopperon seinien sisälle.

Kristiina lähti sitten tamperelaisen työväenlehden toimitussihteeriksi ja löi ällikällä silloiset Tampellan silmäätekevät: että siis tommostako täällä on pidetty. Sitten se omien sanojensa mukaan itse hermostui silloisen työväenliikkeen kahtiajakoon ja kähmintään, lähti freelanssariiksi ja alkoi kirjoittaa juttuja aikakauslehtiin, mm. *Annaan*, *Kotiliiteen* ja *Hyvään terveyteen*.

- Aika kummallinen urakehitys, asinomainen itse kerran arvioi.

Mutta me emme koskaan pääse toisistamme irti. Onneksi.

- Ja jos ei aina uskota itteemme, niin uskotaan toisiimme, päätimme joskus vuosia sitten.

Kursivoidut osiot ovat vuoden 2008 kirjoituskurssin harjoitustehtäviä.

FC PISPALAN TOHVELISANKARIT MILTEI MITALEILLA

Reiskahöntsyt toiset MM-kisat käytiin Tampereella Koulukadun kentillä maaliskuussa. Mukana 20 joukkueen kutsuturnauksessa oli jälleen myös FC Pispalan Tohvelisankarit, joiden taustavoimia oli myös järjestämässä kisoja. Tohvelit yllättivät tällä kertaa todella: finaali paikka oli yhden pelin päässä!

Reiskahöntsyt MM-kisat näyttävät vakiinnuttaneen paikkansa Tampereelle. Ideanahan on pelata kaukalossa Reinot tai Ainot jalassa, ja muina pelivälineinä ovat jääkiekkomaila ja pehmeä pallo. Homma sai alkusysäyksensä Pohjois-Savossa Vesannolla kesäisin järjestettävistä Reiskajalkapallon MM-kisoista, joihin FC Pispalan Tohvelisankarit on monena vuonna jo osallistunut. Maaliskuinen tapahtuma keräsi Koulukadulle satamäärin katsojia. Tunnelma oli hyvä ja aurinkoinen kevätää suosi.

– Hioimme taktiikkaamme pitkin alkutalvea mentaalileirityksenä. Se tuotti yllättävän hyvän tuloksen: olimme hilkulla päästä harrastesarjan finaaliin!, kommentoi joukkueen apuvalmentaja

TEKSTI: JARI NIEMELÄ KUVA: ASKO PARKKONEN

Naisten sarjan voittajien Naisten Pankin riemua Reiskahöntsytissä.

Pekka Haapakoski.

Tohveleiden kantavien voimien **Arto Huhtisen** ja **Ari ”Zico” Hjelmin** mukaan turnaus järjestetään jälleen ensi vuonna. Tohvelit suunnittelevat myös tulevaa kesää, johon kuuluu vähintäänkin useita ystävyysotteluja jalkapallon parissa.

Reiskahöntsytturnauksen voitti lopulta suonenjokelainen FC Keskiviikko, jolla on plakkarissaan voitto myös

Reiskajalkapallon kisoista. Naisten sarjan voitto meni Naisten Pankille Tampereelle. Harrastesarjan kultaa nappasi Nostalgia Cojones Helsingistä. Tohvelisankarien oli tyytyminen harrastesarjan sijalle kolme tai neljä.

– Sijoitus oli joka tapauksessa parempi kuin viime vuonna. Olemme siis kehittyneet vähintäänkin joukkueena! Tätä kehitystä aiomme vahvistaa, toteaa apuvalmentaja Haapakoski.

TAHMELAN VESAN KAUSI ALKOI VITOSESSA

Viime syksyn upea finaaliottelu (Pispalalainen 2/2012) Pyynikin iltavaloissa Tampere Unitedin kannattajia vastaan vakuutti Suomen Palloliiton. Vesa sai kutsun kovatasoiseen vitosdivisioonan. Samassa lohkossa pelaa myös TamU-K.

Tahve aloitti kotiottelulla Viialan Palloilijoita vastaan Pyynikillä. Avaustappiosta (2-3) huolimatta joukkueen kapteeni **Lassi Vanttinen** oli varsin tyytyväinen.

– Ottelu oli kuitenkin nousujohtainen. Hallitsimme toista puoliaikaa selvästi ja paikkoja oli voittoon asti.

Tahve lähtee kauteen maltillisin tavoittein. Edustuksen ydinporukka koostuu Vanttisen nuorista pelikavereista Tampereen Classicin sm-pronssia voittaneesta salibandyjoukkueesta.

– Ennakkoon meidät on rankattu

Tästä lähtee Tahven kauden 2013 avausmaali. Kannattajaporukka järjestää kesällä yhteisreissuja Vesan otteluihin. Infopiste ja fanituotteita Pub Kujakollissa.

neljänneksi viimeiseksi. Kolme tip-puu sarjaa alemmaksi. Haussa on vielä muutama **Jupee Mäkisen** ja **Kariman Arton** tasoinen kokenut futsiaija tasapainottamaan peliä, niin sitten ollaan kärkeä kahinoissa mukana, lupaa Lassi Vanttinen.

Seuraa Vesan otteita Facebookissa haulla Tahmelan Vesa-amatöörijoukkue.

TEKSTI: JA KUVA: ASKO PARKKONEN

RUOHONJUURITASON TAPAAMINEN

Eräänä maaliskuisena viikonloppuna lähes parikymmentä tamperelaista kokoontui Pispalaan pohtimaan, millaista ruohonjuuritointia he haluaisivat lähiaikoina toteuttaa.

Osallistujia kiinnosti muun muassa naapurustotoiminta, kuten järjestää Haapalinnan torille koko perheen kesätapahtuma, jossa vierailisi paikallisia esiintyjiä ja jossa kaikilla olisi kivaa, tai miettiä yleisötilaisuudessa kenen Pispala on, keskustella Pispalasta alueena ja motivoida ketä tahansa puhumaan asuinalueensa yhteisöllisyydestä. Pyrkimyksenä on myös osoittaa, että Pispalassa on aina ollut paljon yhtei-

söllisiä tapahtumia. Joitakuista kiinnosti naapurustoteema laajemminkin kuin pelkästään Pispalan alueella.

Musta Pispala

Tapaamisessa päätettiin järjestää myös Musta Pispala -festivaali jälleen kerran 4.-7.7.

– Puitteet Musta Pispalalle ovat paremmat kuin aiemmin. Siihen on helppoa osallistua, koska se on ollut jo useita vuosia. Sinne on tullut ajan oloon yhä enemmän ihmisiä eri puolilta Eurooppaa ja kauempaakin, sanoo **Elina Lahtinen**.

– Se järjestettiin ensimmäisen kerran jo 2005, ja on järjestetty sen jälkeen joka

vuosi – vuotta 2007 lukuun ottamatta.

– Siellä voisi järjestää työryhmiä muun muassa naapurustojärjestäytymisestä, tavallisen ihmisen anarkismista ja tamperelaisen sambaryhmän perustamisesta. Lisäksi futisturnaus ja iltamuusiikkimeiningit sisältyvät jo ohjelmaan.

Kaikki osallistujat kertoivat inspiroituneensa tapaamisesta. Lyhyestä mainostusajasta huolimatta paikalle oli saapunut yllättävän paljon ihmisiä. Ennen kaikkea jo jotain kesän toimintaa saatiin orastavasti alulle. Siitä on hyvä jatkaa.

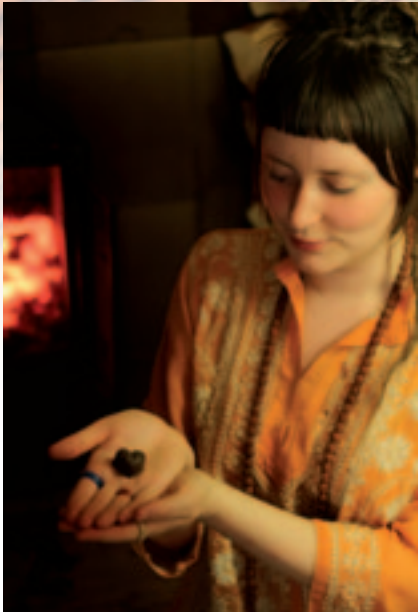
TEKSTI: KIRSI HIETALA

Loppu hyvin?

© J.J., 2012

Suklaakeiju Jatta Vartiainen

Miten Jatta löysi raakasuklaan lumon?

Jatta Vartiainen, 24, on nuori nainen Pohjanmaalta, Mustasaaresta. Puolisen vuotta Pispalassa asunut Jatta kertoo viihtyvänsä Pispalassa todella hyvin ja kuvailee Pispalaa pieneksi muumi-maailmaksi, jonka vain kukkula erottaa kaupungista.

– Täällä on helppoa kävellä kaduilla omana itsenään eivätkä ihmiset pelkää jutella toisillensa. Erityisen kiitollinen olen Tahmelan lähteestä, josta saan joka päivä hakea elävää vettä, sanoo Jatta.

Jatta opiskelee luontoalaa ja on erityisen kiinnostunut kasvilääkinnästä. Metsä toimii hänen leikkikenttänään, kirkkonaan ja kotinaan. Jatasta yksi tärkeimmistä asioista on ihmiskunnan luontosuhteen palautuminen entiseen vastavuoroiseen yhteisöön. Siinä hän yrittää kantaa oman kortensa kekoon viemällä ihmisiä luontoon, tai tuomalla luontoa heidän koteihinsa – olennaisesti ruuan avulla.

– Se mitä laitat suuhusi, määrittää sen mitä olet.

Energinen raakasuklaa

Kiinnostus ruuan alkuperästä ja oman kehon kuunteleminen sai Jatan hyvinvoinnin edistymään huimasti. Sen voin myös todeta katsellessani sisäisen rauhan löytänyttä naista, joka hehkuu monin eri tavoin kilpaa auringon kanssa. Jatta toivookin, että jokainen saisi kokea saman.

Jatta jätti viljat ja kaiken käsitellyn ruuan pois, siirtyi luomuruokaan ja alkoi syödä runsaasti vihreitä kasveja ja marjoja. "Superfoodien" myötä hän törmäsi myös raakasuklaaseen, joka mullisti hänen maailmansa.

Tavallinen suklaa ei enää maistu

– Myönnän olevani kaakaoaddikti. Olen aina rakastanut suklaata ja entisiä lempiherkkujani olivatkin maito- ja glukoosifruktoosisiirappisuklaat, kuten Mars- ja Tuplapatukat. Kun heräsin myös maitolehmien raakaan todellisuuteen tehotuotannossa, aloin tutkia vegaanisia ja tummia suklaita, miettii Jatta.

– Olin pitkään kuullut puhuttavan suklaan terveysvaikutuksista, mutta "tavallista suklaata" syödessäni oloni jäi jotenkin tyhjäksi. Tummat suklaatkin maistuivat lähinnä kitkeriltä. Kun valmistin raakasuklaata ensimmäisen kerran noin kaksi vuotta sitten, paluuta ei ollut. Makuelämyksen ohella suklaa antoi minulle uskomattomat mielihyvää tuottavat hetket ja energisen olon. Näinhän tämän kuuluikin mennä!

Nykyään tansseihin lähtiessään Jatta nauttii alkoholin sijaan raakasuklaata, ja voi pojat, sillä jaksaa pitkään!

Itsetehdyt konvehdit

Itse rakkaudella tehdyt konvehdit maistuvat myös erilaisilta verrattuna kauppojen raakasuklaapatukoihin. Mo-

ni, joka ei ole pitänyt kauppojen patukoista, onkin yllättynyt positiivisesti itse tehtyjen mausta.

– Kaakao onkin yksi maailman ravinnetiheimmistä ruoka-aineista, joka tunnetaan eniten sen mielihyvää tuottavista ominaisuuksista. Kuitenkin "tavallisen suklaan" kaakaopavut kuumennetaan normaalisti 120-130 asteessa, jolloin entsyymitoiminta lakkaa ja suurin osa kasviravinteista kuolee. Tällainen suklaa ei juuri tuo erityistä mielihyvää. Raakasuklaata ei kuumenneta yli 45 asteen, ja se myös maistuu.

– Kun teen suklaata, käytän ainoastaan korkealaatuisia raaka-aineita: mitä erilaisimpia marja, hedelmä-, ja yrtti-jauheita. Raakasuklaastakin voi tehdä valkosuklaata tai "maitosuklaata", jolloin valitaan kermaisempia hedelmä-jauheita ja tietenkin paljon hunajaa, myhäilee Jatta.

Jatta pitää eri puolilla Suomea raakasuklaantekokursseja ja tekee tilauksesta konvehdeja erilaisiin tapahtumiin, kuten rippi- tai ylioppilajuhliin. Juhlat ovatkin hyviä tilaisuuksia saada ystäville herätteleviä makuelämyksiä ja iloista mieltä päivään. Lisäksi Jatalta voi tilata raakakakkuja.

Hän miettii asiakkaan kanssa, millainen suklaa olisi juuri heille sopiva, ja hinta määräytyy raaka-aineiden mukaan. Taidesuunnistuksen yhteen kohteeseen tilattiinkin ihania appelsiini- ja lakritsauutekonvehdeja. Tietenkin Jatalta saa tilattua myös pienempiä suklaaeriä, jos mieltä vain maistella herkuja, sillä yksikin raakasuklaakonvehti toimii täyttävästi, eikä makeanhimoon tarvitse popsia entiseen tapaan.

– Toivoisin, että yhä useampi saisi kokea raakasuklaan taian. Suklaansyönnin ei tarvitse olla synti, vaan terveyttä edistävä nautintounelma.

Lisätietoa: jade.jatta@hotmail.com

SMC LÄHIÖROTAT FIILISTEE PISPALAA

TEKSTI: KIRSI HIETALA

- Muistakaa, tääl on jo uus hallinta, räppää Naispyy. Kuvaaja: Jatta Oksanen.

Tapaan Naispyyn Yläkerta-baaris-
sa. Soitamme sieltä myöhemmin
Avionin Prinssille. Miten *Vastavirta*-
musiikkivideo on syntynyt?

- Silloin kun olimme Vastavirta-klubilla ensimmäisen kerran keikalla, diggailtiin meininkiä tosi paljon, miten siellä hommat toimii ja paikkaa pyöritetään, koko Pispalan kuviota. Halusimme tehdä pienen fiilistely- ja kunnianosoituksen sieltä päin oleville ihmisille. Kun saimme siihen Naispyyn ja **Jinksin** paikallisesta osastosta, niin mikäs sen parempi, sanoo itäähelsinkiläinen Avionin Prinssi.

SMC Lähiörotat on ison kaveriporukan räppiprojekti. Siihen kuuluvat **Juno**, Avionin Prinssi, **Thonoslono**, **Erä-Koira** ja **Jugi**. Sen ensimmäinen *Hoodrats*-video (2009) oli tarkoitettu alun perin *Sketemaniacs*-skeittileffan introksi. Vastavirta-videolla on ollut jo yli 295 000 katsojaa.

Hyhkyyn asettunut Naispyy on skeittannut vuodesta 1988 lähtien. Siihen on aina liittynyt musiikki, kuten hardcore ja räppi. Hän on soittellut kitaraa ja suutansa iät ja ajat. Hän sai kipinän räppiin vuonna 2000, kun hän oli Apulannan kiertuekitaristina, räpäessä **Toni Wirtasen** kanssa keikoilla bonusnumerona.

Ryhmässä ryhtiä

- Helsingistä kysyttiin, haluaisinko tulla Jinksin kanssa Vastavirta-biisiin. Kun

biisi oli valmis, otin videontekijälle 20 valokuvaa mestoista, joita aavistelin esiintyvän kaikkien lyriikoissa ja jotka kuvastavat pispalalaista vaihtoehtoista elämänmenoa parhaiten, sanoo Naispyy.

- Videontekijä Jugi oli hahmotellut päässään videon kuvauksissa, mitä tulee tapahtumaan kuvien perusteella. Kävelimme pitkin mestoja, ilman käsikirjoitusta.

- Visuaalisuus on tärkeää - miten kollektiivi ja musiikki näkyy ulospäin. Keikoilla on paljon videoruutuja, lakanaita, itsetehtyjä erikoisuuksia. On eri asia, jos kaiken taustalla on levy-yhtiön tuotantotiimi kuin että jengi tuottaa sen omin voimin.

Rajansa kaikella paitsi täs maisemas

- Lähiörotat ovat kotoisin Pohjois-Helsingin lähiöistä, joissa meno on raffia, ja pystyvät yhdistämään niiden tapahtumia Pispalan meininkiin. Jos se olisi tehnyt Tesoma-biisin - tampere-laisen lähiöbiisin - niin yhtymäkohtia ei olisi ollut yhtä paljon, pohtii Naispyy.

- Meille oli kova juttu päästä oleen ja soittaa Pispalassa. Ne ovat meille parhaimpia keikkoja, Vastavirta-klubin tyylliset paikat. Me ei olla ikinä mietitty, miten Pispala poikkeaa lähiömeininigistä, vaan siellä on ollut oma juttunsa ja fiiliksensä: aika kirjavaa sakkia, joka tulee hyvin toimeen keskenään, kuvai-

lee Avionin Prinssi.

Ylikses istutaan

Kikkeri kolisee lokaalit horisee/tuttuja hahmoja oloissa tabkomas

SMC haluaa pitää meiningin aika pienenä.

- Vedetään myös isoja keikkoja. Jos pitäisi valita, niin vedetään mieluummin pieniä keikkoja kuin isoja, festarityyliä. Tuntemme pienillä keikoilla olomme kotoisaksi ja meininki on selkeä, mitä itse halutaan, miettii Avionin Prinssi.

- Olemme tehneet paljon tukikeikkoja, kuten Hakaniemen kodittomien puolesta.

Myös Naispyyn johtajatuksena on soittaa mieluummin skeittipuiston avajaisissa tappiolla kuin esiintyä jossain vedätyksessä.

Rantakylän tehdastila

Asemakaava vaanii ja grynderi näkee unta/omabyvä hekumoi elämänsä diilistä Muistakaa, tääl on jo uus hallinta/nää nurkat on vallattu/näpit irti näistä tiilistä

- Toivon, että musiikkivideo avaisi ihmisten silmiä kaupunkitilasta, miten jollekin arvoton häittätekijä saattaa olla alakulttuurille tai toiminnolle elinehto. Kuten ei pitäisi suosia yksipuolista kasvillisuutta, kaupunkitilassa kuuluisi olla erilaisia paikkoja, pohtii Naispyy.

– Olen pyrkinyt vaikuttamaan kaava-asiaan puhumalla mm. päättäjille omalta kantiltani. Ei radan toista, Tikkutehtaan puolta, pitäisi museoida nykyisen kaltaiseksi, vaan se vaatii kehittämistä ja säilyttämistä.

Avionin Prinssi nostaa hattua kaikille, jotka ovat tehneet Tikkutehtaan skeittiparkkia – vaatii paljon, että jengi jaksaa ja saa aikaiseksi talkootyöllä.

– Terveiset koko SMC:lta Pispalan yhteisölle ja Vastavirta-klubille, että kesällä taas nähdään, sanoo Avionin Prinssi.

Kursivoidut osiot ovat Vastavirta-biisistä.

Jinks, Avionin Prinssi ja Naispyy sohvien hautausmaalla. Kuvaaja: MalmiVice.

UNELMIEN PAIKKA RAKENNETTIIN ITSE

Betoninen yleisilme luo Tikkutehtaan skeittiparkkiin itäeurooppalaista tunnelmaa. Paikan rakentajat ovat siellä toista kertaa skeittaamassa tänä vuonna.

– **K**aipasimme uutta skeitattavaa Tampereelle. Olemme matkustelleet paljon ulkomailla ja nähneet siellä erilaisia skeittipuistoja. Halusimme muutoksen Tampereen surkeaan tilanteeseen ja tehdä täysin erilaisen skeittiparkin, sanoo **Niklas Pedersen**, 28, yksi perustajista.

Rahat projektiin tulivat Serlan Hyvä teko -kilpailussa (2012), jossa sai äänestää lähiympäristönsä parannusta kaipaavaa kohdetta. Skeittiparkki sai eniten ääniä ja 5000 euron palkinnon. Sitä ennen rahat oli haalittu omista taskurahoista: 10 esteen rakentamiseen oli mennyt kaksi kesää.

Melkein vaikein

Miska Halén, 25, kuvailee skeittiparkkia valujäljeltään mielenkiintoiseksi ja ratkaisuiltaan aika toimivaksi. Siihen **Topi Ojala**, 25, lisää, että se on Suomen mittapuulla haastava, ellei haastavin. Niklaksen mielestä sieltä löytyy myös pientä ja helppoa ja se on kokonaisuutena vaikea, joskin hauska. Hankkeessa ovat aktiivisesti olleet myös **Markku Aaltonen**, 27, ja **Aleksi Ruuhilahti**, 25. Paljon skeittareita on osallistunut rakennustalkoisiin.

– Skeittauksessa ei voi ikinä saada tarpeekseen uusista mestoista. Tässäkin on skeitattavaa moniksi vuosiksi, koska tämä on niin vaikea, pohtii Niklas.

Harrastajat

Runsaasti harrastajia eri paikkakunnilta ja muilta mailta on käynyt ihailmassa parkkia.

– Ehkä pahin ruuhka ei ole vielä alkanut, sillä paikka valmistui vasta elokuussa 2012. Täällä on aika hyvin tilaa, vaikka samaan aikaan on ollut useita kymmeniä ihmisiä, sanoo Niklas.

– Aika monella ei riitä kärsivällisyys mestan haastavuuteen. Se karsii jonkin verran kävijöitä. Useat vain piipahtavat. Osa on koko päivän, miettii Miska.

– Toisaalta pikkupojat skeittaa- vat täällä innoissaan. Se onkin ehkä henkinen juttu, luovuttaako, pohtii Niklas.

– Ehkä viisi mimmiskeittäriä on käynyt täällä epäsäännöllisesti, Miska miettii.

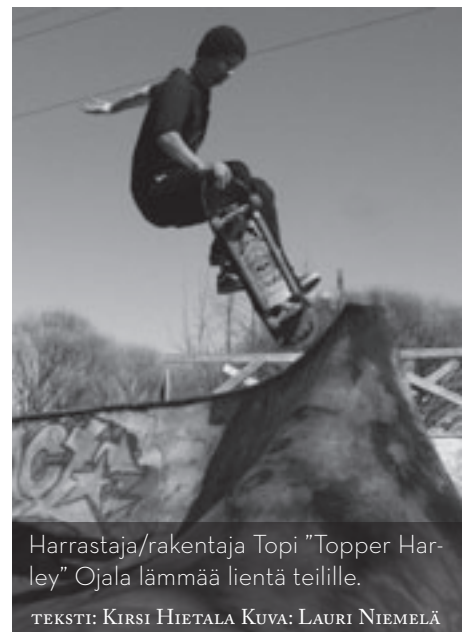
– Olisi siistiä, jos heitä tulisi enemmänkin, mainitsee Topi.

Tee se itse

Kaikki parkissa on kaverusten itse tekemää. Netistä opeteltiin sementin sekoitus, raudoitus ja valaminen. Vaikeaa oli hankkia rahaa, esivalmistella ennen betonin laittoa ja valaa. Kivaksi koettiin suunnittelu – se että sai toteuttaa itseään.

Useat yksityiset ja yritykset antoivat rakennushankkeelle ilmaiseksi myös neuvoja ja työkaluja kuullessaan, mitä oli tekeillä.

Skeittiparkin rakentajien yhdistyk-

Harrastaja/rakentaja Topi "Topper Harley" Ojala lämmää lientä teille.

TEKSTI: KIRSI HIETALA KUVA: LAURI NIEMELÄ

sellä, Pirkanmaan Kaarikoirat ry:llä, on vielä pääomaa. Jatkossa rahoitusta tarvitaan paikan kunnostamiseen. Sitä hankitaan juhlatoinnoista, kuten kerran vuodessa bänditapahtumalla.

Kaarikoirat

Kaarikoirat on saanut paljon myönteistä palautetta. Maanomistaja on innostunut, että nuorille on rakennettu harrastuspaikka. Skeittarit ovat kiitelleet paikan haastavuutta.

– Tervetuloa kaikki skeittarit harrastamaan, sanoo Miska.

Tikkutehtaan skeittiparkki vilahtaa myös SMC Lähiörottien Vastavirta-musiikkivideolla.

– Se on siistiä ja osoittaa, että toimintaamme arvostetaan.

**Pispalan
SOPPA JA
SOOSI**

Kotiruokalounas 10.30-14.30
Kahvila avoina 6.30-15.30 Pitopalvelu

SOITA
tai
MELAA!

Käy tutustumassa kotisivuillamme
www.pispalansoppajasoosi.fi
tai facebookissa

☎ 0400 761127
✉ soppajasoosi@gmail.com
Pispalan valtatie 21

Salon Eira
PISPALAN PARTURI

*Tule
hemmoteltuuteen!* 18€

Hiusten pesu + hoito +
rentouttava päähieronta

050 414 3939
Pispalan valtatie 21

PERMANENTTI + VÄRIKÄSITTELYT
-TUOTTEILLA
Hyvän tilan Kampamot

Huonekalut • Verhoilu • Tyyli

Mistä on hyvä verhoilu tehty?

Laadukkaista kankaista,
kestävistä materiaaleista,
käsityön ammattitaidosta.

made by *Anu-Riina*

made by Anu-Riina, Pispalan Valtatie 41, 33250 Tampere
+358 45 8644926, www.anu-riina.fi

25 vuotta Pispalassa Pispalan valtatie 21
p. 222 9661
Av. 10-17
Ia 10-14

**VIINI JA OLUT
TARVIKE SHOP**

www.pirkanmaanviiniolaolut.com

PAUHOUSE ...Tekemisen tila

PAUHOUSE ON TAIDETYÖN YHTEISÖ JA PISPALAN KUMPPANUDEN
TYÖTOIMINTATALO.

DO ITE

Art & knowhow

<https://pauhouse.fi/juokse>

Pispalan valtatie 11

TYÖSSÄ

**HARTIAT RENTOINA
JAKSAT PAREMMIN...**

KOTONA

URHEILUSSA

Apteekeista, luontaistuotekaupoista
ja osastolta 23

KIPUKOUKKU®
WWW.KIPUKOUKKU.INFO

**KULTTUURITYÖTÄ
MAAKELLARISTA
KIRKONTORNIIN**

RAKENNUSRESTAUROINTI A. SULONEN
puh. 0500 639 414, aki.sulonen@elisanet.fi
www.elisanet.fi/aki.sulonen

Oranssi
ekokampaamo.

Esim. kasvivärjäykset
Intialainen päähieronta
Hoidot savella ja
merilevällä

Ekokampaamo Oranssi
Tiina Heinonen

Palomäentie 30
33230 Tampere
puh. 050 593 1721
www.kompamo-oranssi.com

**Tervetuloa omaan kauppaan,
PISPALAN SALEEN**

Asiakas
= Omistaja

S-Etukortti

Meiltä saat edulliset herkut arkeen ja juhlaan. Valikoimastamme löydät myös Organic Healthin luomutuotteet.

SALE PISPALA
Pispalan valtatie 2 U

Sale
Siellä missä sinäkin

**MA-PE 8-21
LA 8-21
SU 11-21**

PC-Räätäli.fi
Tietokoneita & huoltoa vuodesta '94

- Huolto lähelläsi
- Kysy räätälöity tarjous
uudesta tietokoneesta

Käytetty
laatuvarmistus

03 344 3632

Pispalan valtatie 54

MUSIIKIN MAISEMAREITEILLÄ

Liepeillä-aktiivit Janne Rahkila ja Frankie Shannon. Kuva: Päivi Viinikainen

Hirvitalona paremmin tunnettu Pispalan kultturiyhdistys ry julkaisee karnevaalien yhteydessä vaihtoehtoisen musiikin kokoelmalevyyn. Levy on osa Liepeillä-projektia, jonka tarkoituksena on tuoda esiin kiinnostavaa suomalaista musiikkia ja sen tekijöitä.

Helmikuussa 2012 heräsi ajatus kesällä pidettävästä minifestivaalista, joka sai nimekseen Liepeillä. Varrattiin vanhan kirjastotalon lava, joka oli juuri kunnostettu, ja alettiin haalia laitteistoa ja esiintyjä. Saatiin sateesta huolimatta aikaan hieno tapahtuma.

Tajuttiin, että tätä tarvitaan lisää. Suomessa on loistavaa musiikkia, joka jää jostain syystä varjoon. Netin ihmemaailmasta voi löytää tuntikaupalla kuunneltavaa, mutta monet yhtyeet eivät saa ansaitsemaansa näkyvyyttä. Tarvitaan levy ja lisää tapahtumia, löyhä verkosto, jossa voidaan auttaa toisiamme.

Verkostot

Pispalassahan on totuttu tekemään itse, ja varsinkin kulttuuria. Löysimme lisää halukkaita yhteistyöhön. Vastavirta-klubi auttoi jo festivaalin kanssa. Mukaan tulivat myös Pispalan Kulttuuriyhdistys, musiikkiihdistys ja varsinkin Kumppanuus ry.

Levyn runko oli jo kasassa. Festivaaleilla olleet esiintyjät tiesimme jo loistaviksi ja avoimiksi tällaiseen yhteistyöhön. Ihmiset antoivat vinkkejä uudesta musiikista, ja välillä turhauduimme enemmänkin vaihtoehtojen paljouteen kuin niiden puutteeseen. Harmittavasti

Levyn kansi: Janne Rahkila

joitakin hienoista esiintyjistä, joista osa esiintyi tapahtumissamme, jouduttiin jättämään pois levyiltä tilan puutteen vuoksi.

Vinyylilevyjen taikaa

Halusimme albumin tekevän oikeutta sillä esiintyville. Päätimme tehdä siitä vinyylin. Muistelimme, kuinka erityistä joskus oli laittaa iso musta kiekko pyörimään levylautaselle. Siinä oli jotain rituaalinomaista. Vinyylilevyiltä kappaleet tuli kuunneltua keskittyneemmin. Niin, ja siinä vinyylin äänessä, on sitä jotain mystistä lämpöä. Kannot olivat komeita ja tuntui, että kokonaisuus oli loppuun mietitty taideteos visuaalisuutta myöten.

Vähitellen levy alkoi muotoutua. Saimme mukaan muutaman hieman tunnetumman esiintyjän, ja lopputila annettiin musiikille, joka ei vielä ollut saanut ansaitsemaansa huomiota. Pidimme tukikeikkoja ja yritimme muutenkin haalia rahaa: haettiin apurahoja, vedottiin inhimillisiin tunteisiin, kerättiin pulloja ja toivottiin parasta. Tarvittiin myös sovelias tilaisuus levyn julkistamiselle, mikä on tietenkin Pispalan Karnevaalit. Vaikka monet levyn artisteista ovat eri puolelta Suomea, sen juuret ovat Pispalassa.

Vaikka levyn tuottaminen on ollutkin aikaa vievää, on jo uusia ideoita ilmassa. Levyn tuotto menee kulttuurityöhön, eli uusiin musiikkitapahtumiin, ja toivottavasti jo pian julkaistavaan toiseen *Liepeillä*-levyyn. Musiikkiin liittyvä visuaalinen kulttuuri saa tulevaisuudessa myös huomiota musiikkivideotapahtumassa. Nyt meillä on myös kokemusta levyn tuottamisesta ja julkaisusta. Parhaan Hirvitalon tavan mukaan olemme myös avoimia kuulemaan ihmisten ajatuksia ja ideoita siitä, miten tätä julkaisukanavaa ja Liepeillä-projektia voisi parantaa ja viedä eteenpäin. Ehkäpä myös pieni studio äänityksiä varten voisi olla seuraava askel.

Liepeillä Anthology - Scenic Routes -levy on myynnissä Pispalan karnevaaleilla. Levyä voi ostaa julkaisun jälkeen myös Hirvitalolta, Pispalan kirjastolta, Vastavirta-klubilta sekä levykaupoista. Levy sisältää latauskoodit, joilla kappaleet voi ladata mp3-muodossa.

Levyllä esiintyy: Joose Keskitalo, Faarao Pirttikangas, Aalto, Linka, Cry Bar, Flags of Unity, Con Trane, Downbear, Getsemane ja Muuttohaukat.

Pispalan karnevaaleilla la 18.5.2013:
Puistotorin lavalla
Klo 14.30. Muuttohaukat
Klo 16.45. Getsemane
Vastavirta-klubi klo 22 alk.
Faarao Pirttikangas

www.facebook.com/liepeilla

LEMPEITÄ SÄVELIÄ HARJULTA

Musiikkimiehet haastattelivat toisiaan:

Teemu: Pispalaan kun muutti niin sitähan jotenkin eheyty. Ei mennyt varmaan kun muutama kuu-kausi niin oli tapahtumien ytimessä. Helsingissä sitä katteli sivusta elämää että nuoki touhuua tuommosta. Pispalassa on henkistä tilaa olla oma itsensä ja aktiivista porukkaa touhuamassa kaikkea mielenkiintoista.

Teemu: Ja ehkä tuo oma biisin kirjoittaminen ja musisointi pääsi vauhtiin varsinaisesti Pispalassa.

Timo: Ja omat debyyttilevyt ollaan molemmat saatu nyt aikaiseksi. Itteksi oon tosiaan kaikki nuo levyn biisit kirjoittanu Pispalassa, ja muutama niistä huokuu melkoista kotiseutu rakkautta. Tahmelan rannasta on vibat haettu, mutta löytyy sieltä myös pohjoisrinteäläisille ylistys Näsijärven maisemalle.

Teemu: Rinnekatu rules!

Timo: Tällä levyllä aiheet ovat klassiset rakkaus-lemmiskelyt ja miksi sitä ny sanotaan, henkisyys? Eksistenttialismi?

Timo: Hyvä musiikki on ajatonta, joten en myöskään kiirehtinyt tätä levyn valmistumista, aloitinhan sen äänitykset jo 2006. Siihen myös sopii tekstin puolesta tuo ikuinen aihe.

Teemu: Ok. No mutta lemmestä passaa kirjoittaa kyllä. Sitä ei ole koskaan liikaa täällä kylmässä pohojolas-sa.

Timo: Kyllä! Mutta biiseissä menen kyllä täysin sävellys edellä, tekstit koittaa sitten pysyä perässä jos mahdollista.

Teemu: Yhdessä puuhailu, se luo elämyksiä. Elämykset luovat hyvää oloa ja sitten ollaankin lempimässä!

Timo: Sinulla Teemu on levylläsi paljon perulaista rytmiä, ja mietit levyillekin otsaketta "Peruna", mistä olet ammentanut moiset vaikutteet?

Teemu: Kiinnostus etelä-amerikkalaiseen musaan alkoi tavattuani perulaiset ystäväni Kuopiossa joskus vuosituuhannen alkupuolella. He opettivat mulle huayno-rytmin joka alkoi sujua

TEKSTI: TIMO ALATALO JA TEEMU RAUDASKOSKI
KUVA: KRISTINA TURTIAINEN

Timo Blues, oikeammin Timo Alatalo, mutta ei ole sukua. Teemu Raudaskoski: taiteen sekatyöläinen ja kuvittaja.

Timo Bluesin Magneettimyrsky sekä Teemu Raudaskosken Soiden Soiden albumit saatavilla Pispalan kirjastotalolta sekä Levykauppa Äxästä.

Ääninäytteitä levyiltä kuunneltavissa:

<https://soundcloud.com/timoblues>

<https://soundcloud.com/teemuraudaskoski>

www.teemuraudaskoski.com

parinvuoden opettelulla sitten lopulta. Neljä vuotta sitten ostin charangon Bolivian ja aloin soittamaan sillä.

Timo: Mikä on charango? Ilmeisen tärkeä instrumentti sinulle?

Teemu: Charango on 10-kielinen pieni kielisoitin. Etelä-amerikkalainen superukulele! Peruna on myös oikein suomalainen juttu, vaikka se on alun perin juurikin Perusta ja Andien alueelta. Perunassa yhdistyy pohjola ja Etelä-Amerikka. Lopulta levyn nimeksi tuli kuitenkin *Soiden Soiden* joka on vähän sopivampi nimi levyille.

Timo: Olikos se joku ötökkä mistä charango alunperin tehtiin?

Teemu: Joo, ekat charangot tehtiin vyötiäisestä, voi polosia!

Timo: Meikäläisen levyllä yhdistyy perä-kamarimusiikki progepoppiin. Haluaisin keikalle Kuhmon kamari-

musiikkipäiville, tai edes yleisöön keran eläissani.

Teemu: Miksi juuri Kuhmoon?

Timo: Koska moderni kamarimusiikki on parasta klassista, ja siellä tunnus olevan aika kovat meiningit. Mä en sitten voi sietää mitään Bachia.

Timo: Mutta Kuhmon sijaan olinkin juuri Lontoossa studiossa, orkesterimme Oranssi Pazuzun kans

Teemu: Niin. Kerros tästä jutusta enemmänkin! Oranssi Pazuzu on sinkoutumassa ilmeisen kovaa kyytiä ulkomaille?

Timo: Oranssi Pazuzu on hevimän puolen avaruuslihoittelua, oikeastaan täys vastakohta tuolle mun levyn matskulle.

Timo: Joo. Projekteja on kyllä ollu, Pispala undergroundia on tehty ainakin kahdeksassa eri bändissä, mutta tuo Oranssi Pazuzu on lähtenyt liihottaan ihan omalle kiertoradalle. Postittelen bändin paitoja aina Malesiasta Alaskaan saakka.

Timo: Sähän oot taiteillu meidän molempien levyn kannet, ja olet kuvataiteillut myös keiden muiden artistien levyn kansia?

Teemu: Kyllä. Levynkansia olen tehnyt viimeaikoina mm. **Puppa J.lle**, **Liljan loistolle** ja **Sami Kukalle** sekä kuvituksia enemmänkin aikakauslehtiin. Seinämaalauskeikkoja otan mieluummin vastaan!

Suosittellemme äitienpäivä-kukkien ja yo-ruusujen
tilaamista etukäteen.

MUISTA KEVÄÄN JUHLISSA KUKILLA!!!

Tervetuloa ystävälliseen ja osaavaan kukkakauppaan.

Blummari KUKKAKAUPPA,

PYYNIKINTORI 3, 33230 TAMPERE PUH. 0400 776 311
EMAIL. BLUMMARI@PP.INET.FI WWW.KUKKAKAUPPABLUMMARI.FI

kesä-heinä-elokuun avoinna päivittäin noin klo 13...19

mm. TAMPEREEN JÄÄTELÖTEHTAAN jäätelöä

sisustusID

Uusi osoite:
Aleksis Kiven katu 28

p. 03 212 2146
www.sisustusid.fi
id@sisustusid.fi

KAHVILA EPILÄ

Pispalan valtatie 116
puh. 050-4095600

Palvelemme arkisin klo 6.00-16.00

Aamiaista saa heti klo 6.00

Lounas klo 10.30-14.00

Maukkaat täytetyt sämpylät, itse leivotut
piirakat ym. herkut myös
mukaan vietäväksi

Viikon lounaslista kotisivullamme:
kahvilaepila.com

TERVETULOA MEILLE!

 Husqvarna **VIKING** **SINGER**

PARHAAT TUOTTEET - PARASTA PALVELUA!

Ompelukoneet • Saumurit • Silityslaitteet • Huoltopalvelut

Klikkaa
www.ompelijanmaailma.fi

Liikkeemme yhteydessä
toimii myös edullinen
ja Suomen monipuolisin
ompeijan verkkokauppa.

OMPELUKONEKESKUS KOIVU

Pispalan valtatie 50, Tampere, (03) 344 0022

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

jo vuodesta
1949

TAMPEREEN

LIHAJALOSTE OY

K-MARKET TAHMELAN VÄKI TOIVOTTAO HYVÄÄ JA LÄMMINTÄ KESÄÄ!

Tervetuloa ostoksille!

Tällä kupongilla K-market Tahmelasta

**Tällä kupongilla alennus
kerta - ostoksesta!**

**PERINTEINEN KESÄNAVAUS
VIETETÄÄN 6.6. KLO 12-18**

KUPONKI VOIMASSA 9.6.2013 ASTI

-10%

1 kuponki / talous

(Alennus ei koske tupakkaa, alkoholituotteita, nikotiinikorvaustuotteita, äidinmaidonkorvikkeita, pullopantteja eikä K-Plussa-kortti tarjouksia.)

MARKET

TAHMELA
Tahmelan viertotie 2
puh. (03) 223 5241
ma-la 9-21, su 11-21

KAUPPIAS HOITAA HOMMAN

MUSIIKKIKOULU

MUSIIKKITOTEEMI

SOITONOPETUSTA AMMATTITÄIDÖLLÄ

Musiikkitoteemi on taiteen perusopetusta antava yksityinen musiikkikoulu. Tahmelan liikekeskuksessa sijaitsevan päätoimipisteen lisäksi opetusta järjestetään Tampereen keskustassa, Hervannassa ja Valkeakoskella.

Soitonopetus Tahmelassa:
**klassinen kitara, sähkökitara,
teräskielinen kitara, kitarasäestys**

Myös kesäkursseja.
Syyslukukausi 2013 alkaa
koulujen alkaessa elokuussa.

Varaa paikkasi ajoissa,
oppilaspalkkoja on rajoitetusti!

**Guitar Shopistamme klassiset
kitarat, nuotit ja tarvikkeet.**
Myydäällä avoimena sopimuksesta.

www.musiikkitoteemi.fi
E-mail: info@musiikkitoteemi.fi
Puh: 044 5633 949

IX TAMPERE GUITAR FESTIVAL

Kitaran juhlaa 1.-9.6.2013

CHORO | CLASSICAL | FLAMENCO | GIPSY SWING | JAZZ

ANDREW YORK

LA 8.6. TAMPERE-TALO

GRAMMY GUITAR NIGHT

VICENTE AMIGO QUARTET (ESP)

lippu.fi + 0600 900 900
1,00 € MIN. + PVM

WWW.TAMPEREGUITARFESTIVAL.COM

UNDERGROUND RUNOTULIVUORI

Mikko Gromov haki kesätöitä palokunnasta, ei saanut, lähti sitten pyörällä Kajaanista Tampereä kohti ja asui ensimmäiset ajat Tahmelan lehtoon pystytetyssä taidekeinussa. Sittemmin hän on vuodesta 2006 lähtien enemmän tai vähemmän vaikuttanut Pispalassa, useissa osoitteissa ja paljolti toisten nurkissa. En osaa sanoa, mistä häntä kannattaa etsiä. Hän on tietävästi järjestänyt muutamia keikkoja ja tapahtumia, perustanut koulukiusattujen tukiryhmän ja antanut luovan kirjoittamisen opetusta.

Gromov on kirjoittanut pikkupojasta lähtien. Pitkään hän käytti jonkinlaista kaskeamisen menetelmää ja poltti kaikki tuotoksensa. Käänteentekevä virhe tapahtui vuonna 2008, jolloin Gromov lähestyi kiinnostavaa naista lahjoittamalla tälle hänelle omistetun, kyseisestä naisesta kertovan runokokoelman. Nainen katosi, vei kirjan mukanaan, eikä jättänyt yhteystietoja.

Vahingon tapahduttua Gromov helitti sensuuriaan ja alkoi sähköpostitella runojaan, sillä seurauksella, että postin uumenissa niitä alkoi säilyä. Omakustannettu esikoinen Sielujen arkisto osa 1: PANDORAN LIPAS ilmestyi maaliskuussa 2012. Se on tarkoitettu arvostella tässä, mutta hieman outoon valoon tehtävä asettuu, kun sitten maaliskuun Gromov on ehtinyt julkaista vielä seuraavat teokset:

osa 2 :Tehotuotettu tarina

(toukokuu 2012)

osa 3 :Pelon aarteita

(heinäkuu 2012)

osa 4 :Täyteen ahdettu totuus

(elokuu 2012)

osa 5 :Kielletty terveiltä ihmisiltä

(syyskuu 2012)

osa 6 :Pakolainen (syyskuu 2012)

osa 7: Keskusteluja saatanan

kanssa (marraskuu 2012)

Näiden lisäksi on taittajan pöydällä jonossa seitsemän muuta. Gromov näyttää ottavan takaisin menetettyä aikaa. Millainen ensimmäinen Gromov sitten on? Ensivaikutelma on kuin olisi saanut tutkittavakseen laatikollisen soraa. Runoja on paljon, laatu heittelee ja ne tulevat yhtenä pötkönä. Lukukokemus vertautuu aluksi nyrkkeilyotteluun tylsämielisen vastustajan kanssa, joka vuoroin lyö suojaukseen, vuoroin ohi. Mutta sitten joko itse nukahtaa tai vastustaja käyttää vilunkeinoja ja suureksi yllätykseksi nyrkki mājāhtää takaraivoon.

Kieli ei ole klassisella tavalla kaunistaa, mutta mukana on yllättäviä näkökulmien keikautuksia, jotka antavat sanoille tehoa. Runojen Minä vapisee ja rukoilee johdatusta, hengähtää hetken yön viileydessä ja sitten taas mennään, lennetään satumaailmaan ja mielen rajoille. Pelastus henkilöityy naiseen tai naishahmoon, jolla on viisaus ja avain. Useampikin runo piirtää tämän suojeleman kuvaa, mutta vaivihkaa ja todella hennoin vedoin. Pitävin todiste pelastuksen mahdollisuudesta on lopulta yksinäinen punainen hius, jonka puutoaminen hätkähdyttää. Pandoran lipas tutkii ihmisen arvoituksellisuutta, mutta samalla se on työkaluvarasto, jonka tarkoituksena on räjäyttää kaikki esteet kirjoittamisen tieltä. Tässä se onnistuu. Ovi mielikuvituksen jään aidosti raolleen.

Kun Gromov oppii rikastuksen taidon ja lakkaa yrittämästä hukuttaa lukijaa, saattaa syntyä teos, jossa ajatus on niin kirkas, että hänen tyylynsä taipuvainen kielensä alkaa tosisissaan moukaroida. Tietysti joku taittajan

pöydällä hiljaisena odottava tai runoilijan taskusta pilkottava myöhempi julkaisu, saattaa sellainen jo ollakin. Jos runoilijaa itseään ei onnistu yhtytään, voi teoksen ostaa nettikirjakauppa Amazonista.

Keto

Aurinko paistaa

Haistat jälkeni

Tarkkaillet katsettani

Jota et näe

Mietit mitä mietin katsellessani sinua

Mieti vain

Se on salaisuus

Pyhä aarre

Jota en tänään jaa kanssasi

Aiheettomat aiheita (Tehotuotettu tarina -kokoelma)

Aiheetonta olla vaan

Olemassaolon oikeus nolla

Et saa olla sitä tätä tuota

Ilman ohjeita on vaikea olla

Mitään muuta

Kuin hermostunut

TEKSTI: JUHO YLINAMPA

KUVA: JARNE JÄPPINEN

Sky-Cidesco kosmetologi

TIINA ISOKASKI

Satakunnankatu 38,

33210 TAMPERE

puh. (03) 213 2226

www.kauneusafrodite.fi

Ti-pe 10-17

KAMPAAMO
HÄME

Reija Jantunen
Pyynikintori 8, puh. 222 0140

AVOINNA: ark. 9-17
la 9-13
ke suljettu

3

PISPALAN PULTERI

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM.
LOHTA, SILAKKAPIHVIT, MAKSAA
KERMASIPULIKASTIKKEESSA,
LIHAPULLAT, HUNAJABROILERI,
HAMPURILAISANNOKSIA...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN

PIKKUANNOKSIA

TALON SALAATIT

JUOTAVAA

Avoinna
Ma-to 11-00
pe 11-02
la 12-02
su 12-00

Keittiö avoin
ma-ti 11-19
ke-pe 11-21
la 12-21
su 12-19

Pispalan valtatie 23
puh. 050-452 3465

Pyynikin näkötorni

MAANKUULU
MUNKKIKAHVILA

Kesän aukioloajat
1.6.-11.8.
klo 9-21
(Juhannusaattona
suljemme klo 15)

Avoinna joka päivä 9-20, p. 03 212 3247
www.munkkikahvila.net

Sähköasennus J.Antila

Alueesi sähköasentaja,
joka tekee niin pienet kuin
suuretkin asennukset
vankalla ammattitaidoilla.

- Remontit
- Uudisrakennus
- Korjaustyöt
- Tavarantoimittaja

Sähköasennus J.Antila

Huovarinkatu 2 e 31, 33270 Tampere

Puhelin: 045-2681713

Sähköposti: sahkoasennus.j.antila@gmail.com

Heinätori
-ravintola, restaurant-

Pyynikintori 5, Tampere
puh. (03) 212 1205
www.heinatori.com

Lainalaatikko®

puh. (03) 222 0956
Yritys- ja kotimuutot

www.lainalaatikko.fi

Vuokraamme:

- Laatikot
- Muuttokärryt
- Kotiinkuljetus

MUUTTOKESKUS

Noutovarasto Pispalanvaltatie 27

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PIRKANKATU 3, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

PAKO VIIMEISESTÄ LINNAKKEESTA – SANKARUUTTA VAI SATTUMAA?

(Lyhennetty versio on julkaistu Pispalalaisen painetussa lehdessä)

TEKSTI: JYRI LEHTIMÄKI

Verner pari kuukautta ennen pakoa Pispalasta ratsunsa Arabin selässä. Kuvassa näkyvät satulalaukut olivat tuona yönä täynnä asiakirjoja ja rahoja, joita ei saanut viholliselle luovuttaa.

Maaliskuun lopulla järjestetys-
sä Pispalalaisen palaverissa Jari
Niemelä kysyi satunko olemaan sukua
Kimmo Lehtimäelle. Vastasin, että isä-
ni hän on. Perään tuli kommentti, että
sittenhän sinä olet sukua myös Verner
Lehtimäelle.

– Kyllä Verner oli isoisoisäni veli.

Päätettiin siinä samalla, että tehdään
juttu kevään 1918 tapahtumista, koska
sisällissodasta on 95 vuotta. Sain kun-
nian tehdä tätä juttua, ja alkuperäinen
idea oli, että tekisin nimenomaan ju-
tun siitä lähtökohdasta, että olen su-
kua punapäällikkö Verner Lehtimäelle.
Isäni on kirjoittanut aiheesta kirjan,
joten tunsin heti, että on löydettävä
jokin muu näkökulma. Tästä syys-
tä rupesin intensiivisesti kaivamaan
tietoa Vernerin liikkeistä ja Pispal-
an roolista viimeisinä päivinä en-
nen kuin valkoiset valtasivat sen.
Ongelmaksi muodostui se, että mitä

enemmän sain tietoa, sitä suuremmaksi
kasvoi tietoisuus siitä, että kirjoitit niin
tai näin, joku asiasta kuitenkin suivaan-
tuu. Aiheeseen liittyvää materiaalia
käydessäni läpi minusta tuntui kuin
olisın lukenut kuulustelun pöytäkirjoja,
missä epäiltyjen ja todistajien lausun-
not menevät niin ristiin, että on aivan
kuin ei haluttaisi totuuden käyvän ilmi.

Tästä syystä tuli myös tunne siitä, että
kun kirjoittaa yhden rivin asiaa, niin pi-
täisi olla 20 riviä perusteluja viittauksi-
neen sinne ja tänne. Tämä ei tietenkään
sovellu lehtikirjoittamiseen eikä oikein
luonteelleni, mikä mieluummin kirjoit-
taa fiktiota. Tästä syystä pyrin kokoa-
maan ja yhdistämään osin ristiriitais-
takin aineistoa sen mukaan, millaisen
käsityksen olen niistä saanut.

Pispala 1918

Pispala oli vuonna 1918 hyvin eri-

näköinen paikka kuin tänään. Pispala
ei tuolloin ollut Tampereen kaupun-
ginosa, vaan harvaan asuttua Pohjois-
Pirkkalaa. Nykyisen Tahmelan alueella
sijaitsi jonkin verran mökkejä, joiden
kokonaisuutta kai voitiin kutsua ky-
läksi. Muutama isompi talo alueella oli,
muun muassa Hennerin tila. Tärkein
kohtauspaikka pispalalaisille oli työ-
väentalo, joka sijaitsi Pispalan valtatie
54:ssä (nykyisin paikalla sijaitsee ker-
rostalo).

Pispala kehittyi nykyiseen muotoon-
sa valtatie varteen ja sen läheisyyteen.
Valtatie oli aikanaan rautatien lisäksi
länteen päin ainoa tie, jota pitkin Tam-
pereen ympäristökunnista rannikolta
saakka tultiin asioimaan. Tien varrelle
rupesi pikku hiljaa kertymään asuinta-
loja, joissa usein oli kauppa tai liiketilat
katutasossa.

Tällaisia säilyneitä rakennuksia on ai-
nakin Pispalan valtatie 10 (PAUhusen

Pispalan valtatietä Rajaportin Saunan kohdalta. ©Vapriikin kuva-arkisto

Katso lisää kuvia ja tutki tapahtumapaikkoja nykyaikaiselta kartalta osoitteessa www.pispala.fi/historia/punainenpispala

tilat). Valtatie-sana on myös hivenen harhaan johtava, jos mieleen tulee nykyajan asfaltoidut tiet.

Termi ”Punainen Pispala” kuvaa melko hyvin Pispalan silloista asukuntaa, koska väestö koostui pitkälti Tampereen tehtaissa työskennelleistä ihmisistä. Pispalasta puuttuivast isot tilat, koska maasto ei soveltunut viljelyyn. Tästä syystä ei Pispalassa ollut suojeluskuntaa, ennen kuin kun vasta valloituksen jälkeen.

Pispalan merkitystä on historian kirjoituksessa aliarvioitu. Syynä tähän on ollut, että Pispala ei toiminut varsinaisena taistelukenttänä vuonna 1918. Pispalalla oli kuitenkin Tampereen puolustuksen kannalta hyvin tärkeä strateginen merkitys. Sanat ”viimeinen linnoitus” kuvaavat Pispalaa parhaiten kevään 1918 tapahtumissa. Pispala harjuna sopi hyvin rakenteeltaan linnoitukseksi. Tuon ajan sotapropagandasta johtuen oli myös hienompaa korostaa Tamperetta, koska se oli sentään kaupunki. Pispalan tapaisen kylän valtaamisessa ei ollut niin paljon glorioia.

Nykyisen Pispalan koulun luona sijaitisi kymmenkunta punaisten tykkiä. Siellä oli aikanaan myös hirsinen koulu, joka tuhoutui täysin valkoisten tykistökeskityksistä. Pispalaan, Epilään sekä Raholan seuduille oli tsaarin armeija teettänyt juoksuhautoja. Syynä tähän oli tsaarin pelko siitä, josko saksalaiset

tekisivät maihinnousun länsirannikolla ja pyrkisivät Tampereen kautta kuljetamaan joukkonsa itärajalle. Linnoitus-työt aloitettiin vuonna 1915. Tsaarin armeijan joukot poistuivat Pispalasta 1918.

Miksi Pispalaan?

Huhtikuun alkupäivinä 1918 punaiset joutuivat toteamaan valkoisten ylivoiman, menettäessään päivä päivältä asemiaan Itä-Tampereella ja joukot pakkautuivat Pispalaan. Pispalan länsipuoli piti vielä suhteellisen hyvin, koska punaisilla oli länsipuolella se etu valkoisiin nähden, että he pystyivät vaihtamaan miehiä tarpeeksi usein ja toimittamaan näille tarvikkeita. Hyökkäävillä valkoisilla oli huonommat mahdollisuudet varustaa etulinjassa olleita miehiä. Osittain myös siksi, että päähyökkäys Tampereelle tuli itäpuolelta Carl Gustav Emil Mannerheimin johtamana.

Verner Lehtimäki oli itäisen puolen komentajana sekä toimi pohjoisen rintaman ylipäällikkönä Hugo Salmelan jälkeen. Salmela kuoli teknillisellä opistolla (Pyynikintie 2) sattuneen kranaattiräjähdyksen jälkeen 28.3.

Pispalan punakaartin johtajana toimi Aatto Koivunen. Hän vastasi puolustuksen organisoinnista länsipuolella. Koivunen ja Lehtimäki voidaan todeta

punaiselta puolelta eteviksi johtajiksi. Koivunen oli tätä varmasti sen takia, koska hän oli harvoja punakaartilaisia jolla oli sotilaskoulutusta tsaarin armeijasta. Lisäksi hän oli pärjännyt suhteellisen hyvin taloudellisesti elämässään. Hän oli muun muassa taannut usean pispalalaisen lainan, jotta nämä olisivat voineet rakentaa kotinsa.

Vernerin pätevyys johtui pitkälle itse opitusta, ja luonne oli sellainen, joka tuki tätä. Hän oli nuorena saanut metsästysoppinsa isältään. Urheilu kuului olennaisena osana elämään. Lähtö merille ja yksin asuminen Amerikassa

Kuva 1920-luvun Pietarista, tuntemattomien portaiden luona

ja Venäjällä olivat antaneet omat kokemuksensa. Amerikassa cowboyna toimissaan ratsastustaito oli kehittynyt niin hyväksi, että hänestä tuli sodan alkuhetkillä Turun ratsukomppanian

Kuva maaliskuulta 1918. Vernerin vieressä seisoo brittiupseeri Thornhill, joka kuului Venäjältä paenneeseen diplomaattikuntaan.

päällikkö, jossa tietojen mukaan sen perustamishetkellä ratsastustaito ei ollut itsestäänselvyys.

Isoveli Konrad Lehtimäki oli kirjailija ja kansanedustaja. Häneltä Verner oli varmasti oppinut poliittista ja strategista silmää, jota tarvittiin sotilasjohtajana. Sodan käynnistyttyä Vernerin kerrotaan tehneen taisteluissa uhkarohkeita tempauksia. Nämä voivat jonkun mielestä olla legendaa tai sankaruutta – tai niin kuin eräässä jutussa kerrotaan, kun Verner ajatteli punakaartin häviävän sodan, hän saattoi jopa toivoa kuolevansa ajaessaan autolla luotisateessa vihollislinjojen taakse.

Näistä selviytyneenä hän oli saanut ainakin osan kaartilaisten silmissä maineen, mikä edesauttoi komentaessa joukkoja. Vernerin päättymisestä punaisten koko pohjoisen rintaman ylipäälliköksi on parikin tarinaa. Yhdessä kerrotaan Vernerin henkilökohtaisesti ottaneen vallan Salmelan kuoltua. Toisessa kerrotaan punaisten johtoryhmän valinneen hänet komentajakseen ilman, että Verner olisi ollut paikalla. Tämä ei ollut tavatonta, koska päälliköiden paikalle ei ollut tungosta. Näin oli käynyt myös Koivuselle.

Vernerin kertoman mukaan hän oli todennut sarkastisesti, kun häntä oli onniteltu tästä ylennyksestä: ”Onnitte-lujen sijaan teidän tulisi kysellä mistä kukista pidän, jotta osaatte tuoda oikeanlaisia haudalleni”.

Verner siirsi punaisten esikunnan tä-

män jälkeen Kansallisosakepankin taloon (Kauppakatu 4). Verneria on syytetty pankin varojen ryöstöstä – toisaalta, miksi niitä olisi vihollisellekaan jätetty? Rahaa tarvitaan myös sotimiseen.

Eräs aikalainen kertoi vähän ennen pakoa, kuinka hän oli nähnyt johtajien jakavan ryöstösaalista. Kun hän oli kysynyt kaartilaisten palkkojen perään, oli Koivunen uhanut häntä aseella ja todennut: ”Ei ne ole oikeita vallankumouksellisia jotka palkkoja vaatii”. Pankin tiloista esikunta vetäytyi Pispalan VPK-talolle, jossa nykyisin sijaitsee teatteri Mukamas. Tilanne jos ei jo ollut tarpeeksi kaoottinen, niin nyt se viimeistäänkin sitä oli.

Punaisten olivat puolustaneet Tampereä niinkin pitkään siinä toivossa, että Lempäälän tienoilla olleet punaiset joukot olisivat hyökänneet etelästä käsin valkoisten selustaan, ja sitä kautta olisi päästy perääntymään. Valkoiset onnistuivat kuitenkin estämään tämän. Lisäksi tässä vaiheessa mielialaa latisti levinnyt tieto siitä, että saksalaisjoukot olivat tulleet vihollisen avuksi.

Syyt sodan lopputulokseen ja Tampereen menetykseen ovat moninaisia. Yksi olennainen oli kuitenkin kurittomuus, mikä vallitsi punakaartissa. Vaikka punaisilla oli muutamia eteviä johtajia, kuten Koivunen ja Lehtimäki, meni heiltä liikaa energiaa ja voimavaroja pysäyttääkseen pakokauhua, mikä oli alati puhkeamassa punaisten keskuudessa.

Punaisten kerrotaan välillä luovuttaneen asemansa jo pelkille valkoisten tiedustelujoukoille. Verner kertoo viestissään esikuntaan sodan käyvän liian hankalaksi, kun päivällä vaivalla vallatut asemat luovutettiin ilmaiseksi yön aikana. Koivusta eräs aikalainen syytti Tampereen taistelujen pitkityksestä, koska tämä oli yksin pistooli kädessä pysäyttänyt ja käskennyt ison joukon pakenevia kaartilaisia takaisin asemiin Epilänharjulle.

Pako Pispalasta

Aluksi punaisten pakoretkien ideana oli päästä omien joukkojen luokse Lempäälän Pyhäjärven kautta 4.–5. huhtikuuta välisenä yönä. Valkoisilla oli kuitenkin asemat Viikinsaareissa sekä Lehtisaareissa. Punaisten painetta saartorenkassa lisäsi pitkällä ollut kevät. Jäät olivat todella hauraat. Päiväsaikaan aurinko lämmitti rantoja niin voimak-

kaasti, että rannoilla oli jään päälle ker-
tynyt vettä.

Punaisten yrittäessä Pyhäjärven kautta joukot lähtivät Hyhkynlahden pohjukasta liikkeelle. Joukot pääsivät Saunasaaren suojissa jonkun matkaa etenemään. Paljastuminen saattoi johtua monesta tekijästä. Ehkä palava Tampere antoi liikaa valoa yöhön? Hevosten sanottiin jostain syystä hermostuneen, ja ne rupesivat pitämään ääntä. Sanotaan myös, että mukana ollut tykki oli mennyt jään läpi. Tämä oli aiheuttanut sekaannuksen ja paniikin. Kun konekiväärituli alkoi, pakojoukko pyrki takaisin rantaan. Osan pakenijoista kerrotaan pudonneen jäihin. Kuolleiden lukumäärästä ei ole varmaa tietoa. Pakoon kerrotaan päässeen muutaman kymmenen hengen joukon.

Kun pakoretki epäonnistui, johtajat kokoontuivat palokunnantalolle. Kokoontumisen jälkeen päätettiin, että uusi pako yritetään tehdä heti seuraavana yönä 5.–6. 4. Useissa lähteissä kerrotaan tapauksesta, jossa valkoinen lähetti olisi tullut kertomaan antautumishetkeä. Ensimmäisten sanojen jälkeen Verner olisi ampunut tämän. On sanottu, että syy kylmäveriseen tap-poon oli, että Verner tiesi lähetin asian, eikä halunnut valheellisten lupausten hämmentävän sekavassa mielentilassa olleiden kaartilaisten mieltä. Teko tuntuu raa’alta. Toisaalta saattoi se pelastaa niiden punaisten hengen, jotka olisivat antautuneet. Osan kaartilaisten mielestä Vernerin teko oli väärin, ja he olisivat olleet valmiita pidättämään hänet ja luovuttamaan valkoisille. Tällaisia juttuja toisaalta kerrottiin vankina ollessa sen vuoksi jotta oma henki saatiin pelastettua.

Näsijärven pakoretki alkoi, kun Pölkylänniemen taakse kokoonnuttin. Reitti kulki Reuharinniemen välistä Näsin selälle. Tämä uskomattomalta kuulostava reitti saataisi selittyä sillä, että valkoisten tykit Lielahdessa eivät olleet suorasuuntaustykkejä, joten punaiset halusivat mennä tarpeeksi läheltä rantaa niin sanotulla katvealueella.

Tietojen mukaan valkoisilla oli pako olla vartiomiehet Lentävänniemessä ja mahdollisesti jäällä. Miksi nämä eivät huomanneet sitten isoa pakojoukkoja? Todennäköisesti huomasivatkin. Pelko siitä, miten noin iso porukka vastaisi tuleen, aiheutti varmasti sen ettei pakenevaa joukkoja ”haluttu huomata”. Pakoretkikunta todennäköisesti kulki aina Ylöjärven Mutalaan saakka, josta

se sitten nousi jäältä suunnaten Viljakkalaan kiertäen valkoiset ja päätyen Vesilahdelle omien pariin.

”Viha tuskin yletty sinuun”

Pakoretkeläisten lukumäärää on mahdoton sanoa. Luvut ovat liikkuneet 400–2000 hengen välissä, tai on puhuttu 200–300 reestä. Sekin on epävarmaa, miten retkikunta oli ryhmittynyt. On oletettavaa, että Koivunen johti ensimmäistä joukkoa, koska tunsi seudun parhaiten. Verner oli pääjoukon johtaja, ja kolmatta ryhmää on sanottu Ali Aaltosen johtamaksi. Aaltonen ja Koivunen jäivät myöhemmin vangiksi.

Pakoon sai ottaa mukaan vain välttämättömän, henkilökohtaisen aseensa, ruokaa ja lisävaatetusta. Osa kaartilaisista pyrki kuitenkin ottamaan mukaan myös perheenjäseniä ja henkilökohtaista omaisuutta. Nämä olivat kuitenkin poikkeustapauksia. Pispalassa asuneet kaartilaiset pääosin jäivät koteihinsa. He varmasti ajattelivat, etteivät olleet tehneet mitään niin pahaa. Eräs kaartilainen kirjoitti omissa teksteissään olleensa lähdössä mukana, mutta oli nukahtanut. Porukka oli häipynyt, kun hän oli herännyt. Samassa valkoiset jo oli komentamassa ihmisiä ulos taloista. Verner olisi kuitenkin sanonut hänellä ennen pakkoa: ”Poika, se viha, mikä vihollisella on meitä kohtaan, tuskin yletty sinuun”. Tilanteen sekavuudesta johtuen välttämättä kaikki kaartilaiset eivät edes tienneet pakorekettä. Johtajien oli pakko yrittää pakoon. Heille ei antautuminen ollut minkäänlainen vaihtoehto. Ennen jäälle menoa oli annettu tiukat ohjeet siitä, että puhuminen, kaikenlainen ääntely sekä tupakointi, on ehdottomasti kiellettyä. Useissa lähteissä kerrotaan, että yöllä olisi ollut sumua. Tämä selittyisi hyvin, koska päivän sanottiin olleen todella lämmin ja yön kylmän. Ehkä sumu oli tekijä, miksi pakenijoita ei nähty.

Vernerin kerrotaan olleen hevosen kanssa liikkeellä. Silloisen naisystävän hän oli ilmeisesti lähettänyt turvaan samoin kuin nuoremman veljensä Hjalmarin. Isoveljen Konradin mukanaolo pakojoukossa on ollut mahdollista. Konrad oli ollut Tampereella lehtimiehen roolissa taistelujen aikaan. Hänen ei tiedetä osallistuneen taisteluihin, vaikka häntä myöhemmin tästä syytettiin ja hänet kotoa Turun Raunistu-

Verner Albinus Lehtimäki

Syntynyt: 8.6.1890 Vahto

Ennen 1918: Lähti merille noin 20-vuotiaana. Asui ja työskenteli Amerikassa sekä Venäjällä eri ammateissa. Palasi Suomeen syksyllä 1917.

Sisällissota: Turun ratsukomppanian päällikkö, Tampereen itäisen rintaman päällikkö, pohjoisen rintaman päällikkö.

Jälkeen 1918: Pakeni Neuvosto-Venäjälle. Toimi Muurmannerin legioonan suomalaisena komentajana (Britannian kuninkaallisten sotavoimien eversti). Kävi Punaupseerikoulun, sai sotilaslentäjän koulutuksen. Meni Kiinan kautta 1920-luvulla Yhdysvaltoihin. Yhdysvalloissa toimi ilmailualalla monissa tehtävissä (lentäjänä, opettajana ja insinöörinä). Palasi Neuvostoliittoon 1930-luvun alkupuolella. Teloitettiin 5.4.1938 Stalinin vainoissa. Kaipaamaan jäivät puoliso, sveitsiläinen laulajatar Lily Leemann ja poika Eino.

Muuta: Pikkuveli Jalmar seurasi Verne-ria 1918 tapahtumien jälkeen aina kuolemaansa saakka 1934. Vernerin elämästä on monia asioita jäänyt historian peittoon. Häntä on muun muassa epäilty kansainväliseksi vakoojaksi.

lasta vangittiin.

Vernerin liikkeet sodan lopussa on paljon piilossa. Neuvosto-Venäjälle hän onnistui kuitenkin pikkuveljensä Hjalmarin kanssa pääsemään. Oliko Verner sankari vai roisto tai tapahtuiko kaikki suuren sattuman kautta niin kuin sodissa monesti käy, on se aina lukijan päätettävissä. Myöhemmät elämänvaiheet kertovat sen, että kysymyksessä on kyllä yksi myyttisimmistä ja suurimmista seikkailijoista joita tässä maassa on syntynyt.

Lähdeluettelo:

Lehtiartikkelit

Kari Kallonen: Pako piiritetystä kaupungista, VIVA 4/2008

Kirjat

Juhana Aunesluoma ja Martti Häikiö: Suomen Vapaussota 1918 Kartasto ja Tutkimus-
opas, 1995

Pertti Haapala ja Tuomas Hoppu: Sisällissodan Pikku Jättiläinen, 2009

Tuomas Hoppu ja julkaisutyöryhmä: Tampere 1918, 2008

Jussi T. Lappalainen: Punakaartin Sota,

Oma auto oli ensimmäisiä hankintoja Amerikassa.

osat 1 ja 2, 1981

Kimmo Lehtimäki: Verner Lehtimäki Puna-
päällikkö, 2005

S. Lilja: Punakapina Pirkkalassa 1918, 1920

Arvid Luhtakanta: Suomen Punakaarti, 1938

Timo Malmi: Rynnäkö Läpi Tampereen,
2011

Timo Malmi ja Ari Järvelä: Tampere tulossa
1918, 2008

Heikki Ylikangas: Tie Tampereelle, 1993

Muu materiaali

Haastattelut sekä henkilökohtaiset tutkimusmateriaalit

Kimmo Lehtimäki

Osmo Sounela

Verkkojulkaisuja

www.tampereenhistoria.fi/Lehti. Jari Niemelä

www.pispala.fi/historia/punainenpispala

Jarmo Mäkilä ja Osmo Sounela

<http://www.historia.tampere.fi/>

TV-dokumentti

Verner Lehtimäki - Punapäällikön elämä, Tapani Itäranta 2004

Kuvat: Kimmo Lehtimäen Arkisto

